

Analýza kulturního prostředí Středočeského kraje

kapitola: kulturní profil kraje

březen 2024

Zadavatel:

Středočeský kraj
Zborovská 11
150 21 Praha 5

Zpracovatel:

ONplan lab, s.r.o.
Karmelitská 18/379,
118 00 Praha 1 - Malá Strana

Zpracovatelský tým:

Za společnost ONplan lab, s.r.o.

MgA. Olga Škochová Bláhová

Ing. Mgr. Markéta Čiháková

Bc. František Zelenka

Obsah

1	ÚVOD	7
2	KULTURNÍ DĚDICTVÍ	9
2.1	NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY	10
2.2	PAMÁTKOVÉ REZERVACE A PAMÁTKOVÉ ZÓNY	13
3	KULTURNÍ INFRASTRUKTURA	15
3.1	KNIHOVNY	16
3.2	MUZEA, GALERIE A VÝSTAVNÍ PROSTORY	17
3.3	KÍNA, DIVADLA, KULTURNÍ DOMY A SÁLY.....	21
3.4	UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ.....	28
4	OPAKOVANÝ KULTURNÍ KALENDÁŘ A HLAVNÍ TURISTICKÉ CÍLE V ÚZEMÍ	31
4.1	ŽÁNROVÉ SLOŽENÍ AKCÍ OPAKOVANÉHO KALENDÁŘE	36
4.2	MEZINÁRODNÍ VÝZNAM KULTURNÍCH AKCÍ A VÝZNAM PRO CESTOVNÍ RUCH.....	38
4.3	ROZMÍSTĚNÍ AKCÍ A NÁVŠTĚVNOST V KONTEXTU HLAVNÍCH TURISTICKÝCH CÍLŮ	39
5	PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	45
5.1	PROFILY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ STŘEDOČESKÉHO KRAJE	46
5.2	POTŘEBY ZŘIZOVANÝCH ORGANIZACÍ	50
5.3	FINANCOVÁNÍ A NÁVŠTĚVNOST.....	50
6	AGENDY A NÁSTROJE PODPORY KULTURY	53
6.1	AGENDY ODDĚLENÍ ODBORU KULTURY A PAMÁTKOVÉ PÉČE KRAJSKÉHO ÚŘADU	54
6.2	NÁSTROJE PODPORY.....	60
7	SOUHRN ZJIŠTĚNÍ KAPITOLY	67
8	HODNOTY A PROBLÉMY	69

1 Úvod

Kapitola Analýza kulturního prostředí Středočeského kraje popisuje situaci kultury ve Středočeském kraji. Vychází především z dat poskytnutých Krajským úřadem Středočeského kraje (dále jen „krajský úřad“) doplněných veřejně dostupnými zdroji. Kvalitativní data pak byla sebrána pomocí dotazníku pro ředitele příspěvkových organizací působících v oblasti kultury a kulturního dědictví zřizovaných Středočeským krajem.

Kapitola se dělí na pět částí:

1. Kulturní dědictví
2. Kulturní infrastruktura
3. Opakovaný kulturní kalendář a hlavní turistické cíle v území
4. Příspěvkové organizace
5. Agendy a nástroje podpory kultury

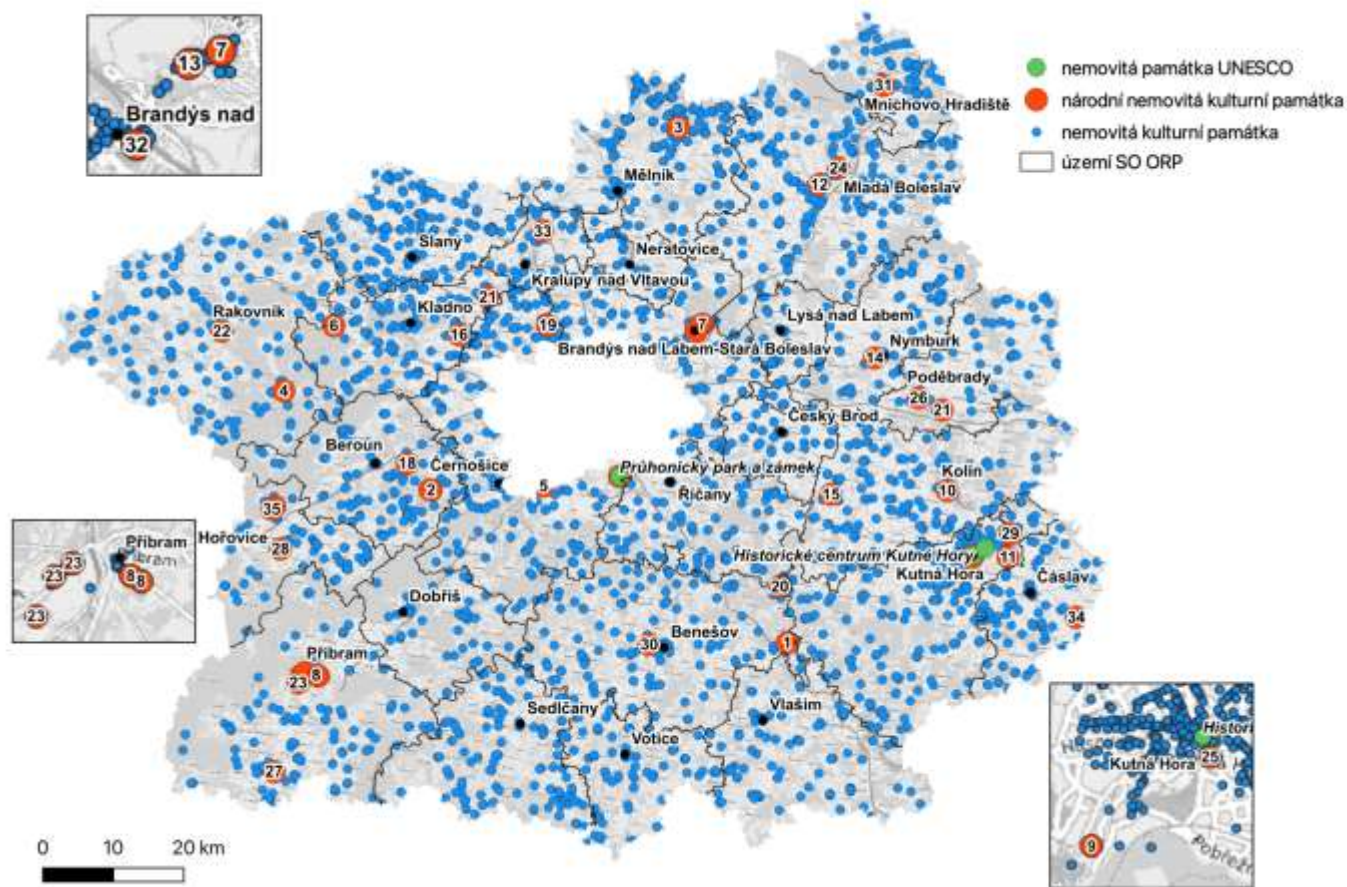
V první části se zabývá architektonickým kulturním dědictvím, které často slouží pro realizaci kulturních aktivit a utváří místní identitu i značku, dále představuje vůbec první ucelený přehled kulturní infrastruktury v regionu. V dalších kapitole představuje klíčové akce, které tvoří páteř opakovaného kulturního kalendáře nadregionálního významu. Dále přináší stručné hlavní teze, které vyplynuly z podrobnější analýzy vybraných kvalitativních a kvantitativních ukazatelů příspěvkových organizací. Na závěr stručně představuje hlavní nástroje podpory krajského úřadu v oblasti kulturního dědictví a kultury a jejich hodnocení ze strany úřadu a ze strany aktérů. Analýza neobsahuje část „aktéři kultury a kulturních a kreativních odvětví“, jedná se o data zkoumaná v rámci běžícího projektu mapování KKO, data budou k dispozici v roce 2025.

2 Kulturní dědictví

Následující podkapitola analyzuje kulturní dědictví především z prostorového hlediska a řeší ho jako prvek kulturní infrastruktury. Zobrazuje nemovité kulturní památky, památkové zóny a rezervace a u národních kulturních památek identifikuje jejich vlastníka. Zabývá se i rolí státu ve správě nemovitých kulturních památek a porovná ji i s ostatními kraji.

2.1 Nemovité kulturní památky

Obrázek 1 Nemovité kulturní památky na území Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, 2023, Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Ve Středočeském kraji se nachází dvě nemovité národní kulturní památky, které jsou zapsány seznamu světového dědictví UNESCO – historické centrum Kutné Hory a Průhonický zámek s přilehlým parkem.

Kromě nich má status národní kulturní památky dalších 36 nemovitých památek (celkem tedy 38), považovaných za nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa. Koncentrovány jsou do především do Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi, Příbrami a Kutné Hory. Pomník krále Jiřího v Poděbradech, který bude chráněn jako NKP od 1. 7. 2024, je do výčtu rovněž zahrnut, na schématu však není vyznačen.

Tabulka 1 uvádí názvy jednotlivých národních nemovitých kulturních památek ze schématu (Obrázek 1) a rozlišuje u nich vlastníka. Tím je převážně stát či jeho instituce.

Kraj je vlastníkem dvou NKP – budovy Střední strojní průmyslové školy v Mladé Boleslavi a Souboru hornických památek v Březových Horách.

Na území kraje se v březnu 2024 nacházelo okolo 4 390 nemovitých kulturních památek. Jejich prohlášení je kontinuální proces v gesci Ministerstva kultury.

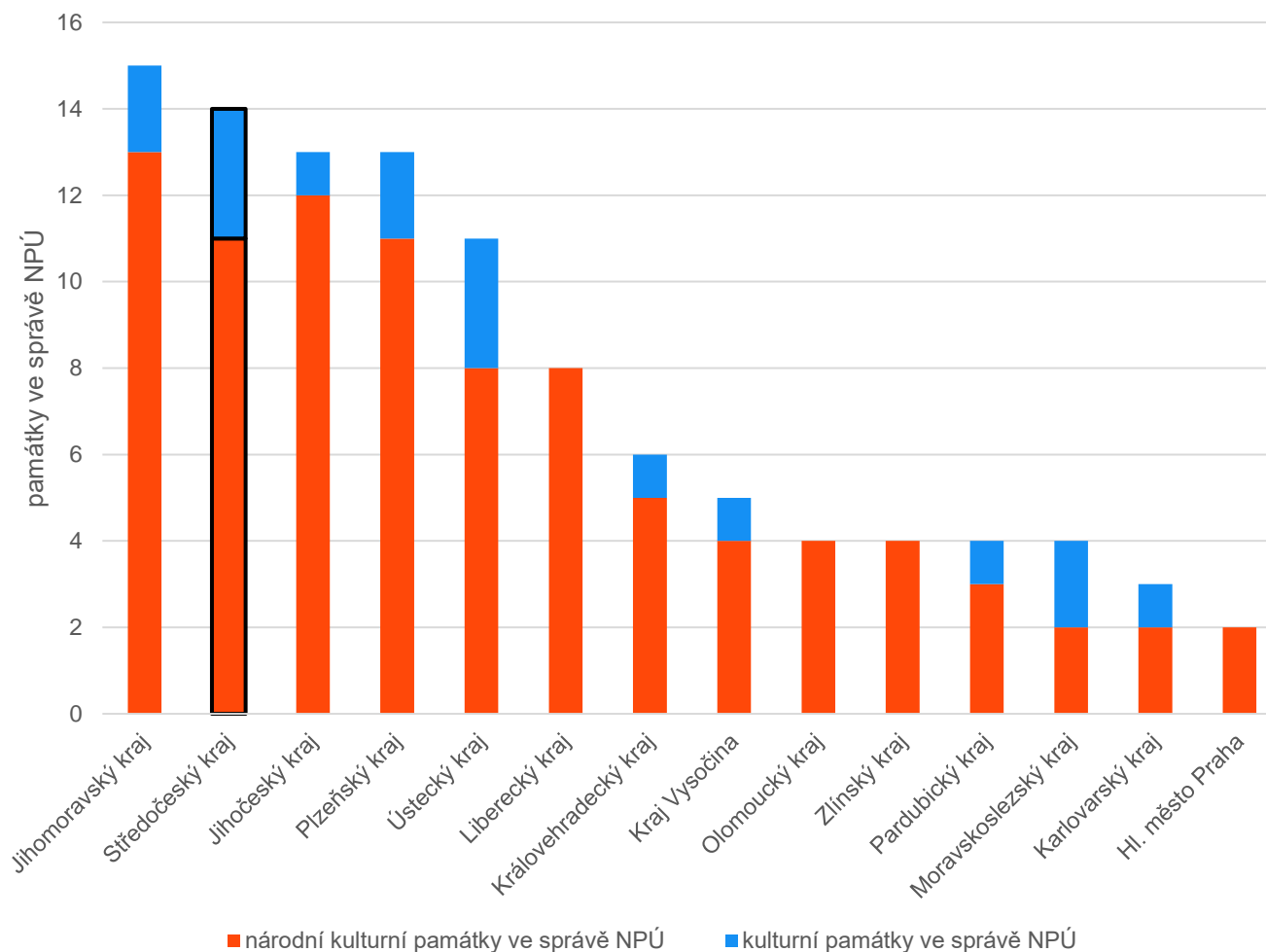
Při porovnání umístění dotací na památkovou péči v jednotlivých SO ORP (viz kapitola Financování) s rozmístěním nemovitých kulturních památek však není zřejmá výrazná korelace. Rozdělení dotací tak pravděpodobně souvisí spíše s aktivitou vlastníků památek (žadatelů).

Tabulka 1 Přehled národních nemovitých kulturních památek na území Středočeského kraje s rozlišením vlastníka. Čísla objektů odkazují na prostorové rozmístění na Obrázek 1, označují tedy čísla na schématu, nikoli počet památek v území

číslo	název	vlastník (typ)	číslo	název	vlastník (typ)
1	Hrad Český Šternberk	soukromé	19	Přemyslovské hradiště Levý Hradec	obec/církev /soukromé
2	Hrad Karlštejn	stát	20	Sázavský klášter	církev/stát
3	Hrad Kokořín	soukromé	21	Slovanské hradiště Budeč (SO ORP Kladno)	církev/soukromé
4	Hrad Křivoklát	stát	21	Hradiště Slavníkovská Libice (SO ORP Poděbrady)	soukromé/církev/obec
5	Hradiště a keltské oppidum Závist	církev	22	Sokolovna v Rakovníku	město
6	Hrobka T.G. Masaryka na hřbitově v Lánech	KPR ČR	23	Soubor hornických památek v Březových Horách	kraj
7	Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi	církev	24	Střední strojní průmyslová škola v Mladé Boleslavi	kraj
8	Kostel Panny Marie s klášterem – Svatá Hora	církev	25	Vlašský dvůr v Kutné Hoře	město
9	Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře	církev	26	Vodní elektrárna v Poděbradech	soukromé/stát
10	Kostel sv. Bartoloměje v Kolíně	církev	27	Zámek Březnice	stát
11	Kostel sv. Jakuba v Jakubu u Kutné Hory	církev	28	Zámek Hořovice	stát
12	Kostel sv. Mikuláše ve Vinci	církev	29	Zámek Kačina	stát
13	Kostely sv. Václava a sv. Klimenta ve Staré Boleslavi	církev	30	Zámek Konopiště	stát
14	Krematorium v Nymburce	město	31	Zámek Mnichovo Hradiště	stát
15	Městské opevnění v Kouřimi	město/soukromé	32	Zámek s parkem v Brandýse nad Labem	město
16	Památník Lidice	stát	33	Zámek Veltrusy	stát
17	Park a zámek v Průhonicích	AV ČR	34	Zámek Žleby	stát
18	Poutní areál Svatý Jan pod Skalou s kostelem Narození sv. Jana Křtitele se skalním kostelem a jeskyní sv. Ivana	církev	35	Zříceniny hradů Točnick a Žebrák	stát
				Pomník krále Jiřího v Poděbradech	město

Zpracoval ONplan, 2023, Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023, vlastní vyhledávání

Graf 1 Počet kulturních památek a národních kulturních památek spravovaných NPÚ v krajích ČR

Středočeský kraj má v porovnání s ostatními kraji České republiky druhý nejvyšší počet kulturních památek ve správě státem zřizované organizace Národního památkového ústavu (NPÚ), (celkem 14, viz Graf 1).

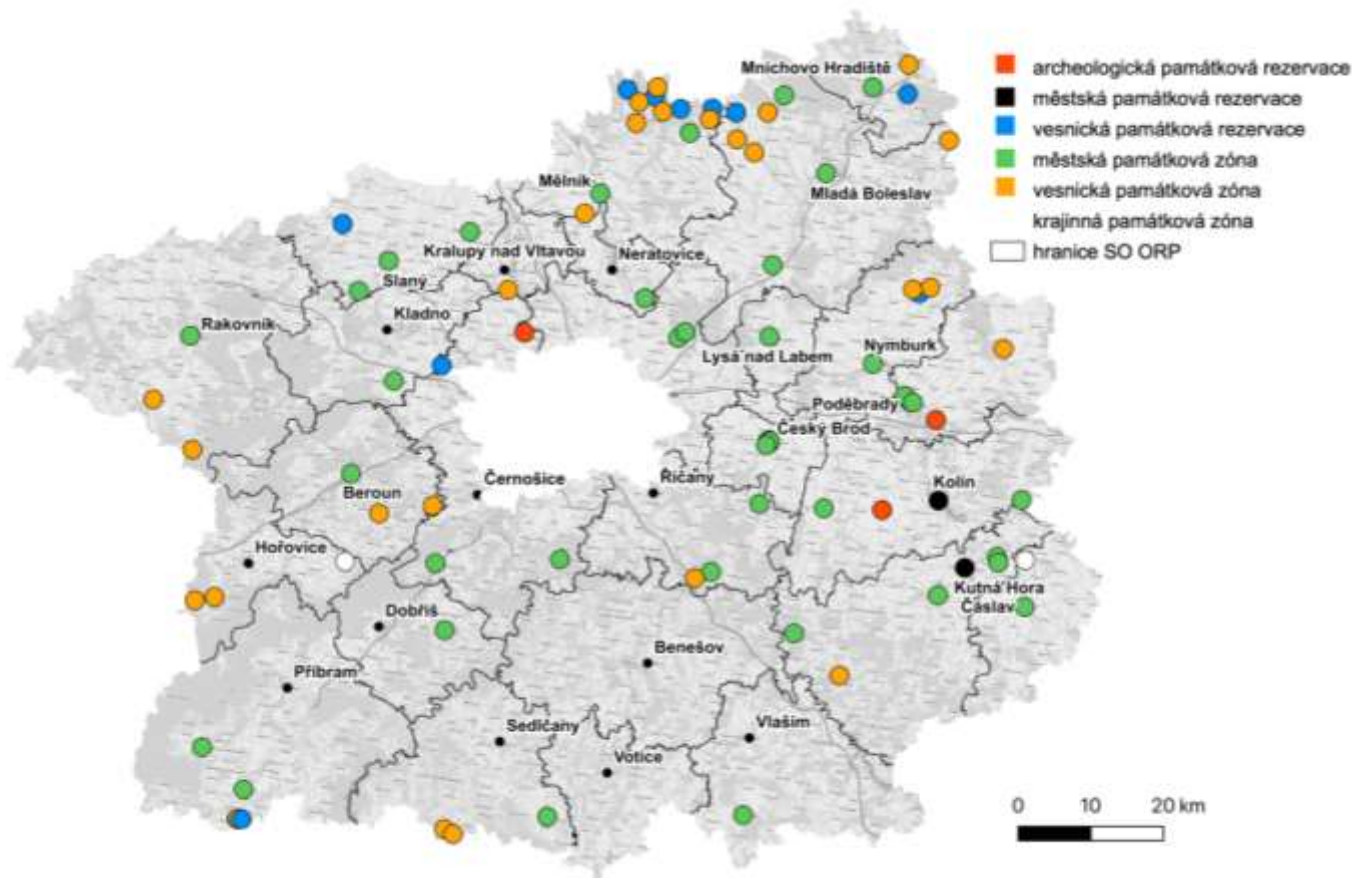
NPÚ je jedním z mála nástrojů státu, skrze který stát hraje v regionech zřizovatelskou roli v oblasti kultury. Z pohledu kulturní infrastruktury je přítomnost státu v regionech relativně slabá.

Stát se tak významným způsobem podílí na financování významného kulturního dědictví v regionu.

Zpracoval: ONplan, zdroj dat: NPÚ, 2024

2.2 Památkové rezervace a památkové zóny

Obrázek 2 Památkové rezervace a památkové zóny na území Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, 2023, Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Památkové rezervace jsou nejcennější ucelené dochované území měst a vesnic s řadou kulturních památek, která u nás můžeme najít. Mají nenarušenou urbanistickou strukturu, tedy kompaktní historický půdorys a zástavbu v původních objemech a tvarech včetně dochovaných fasád většiny historických staveb. Důležitou součástí jsou jejich veřejná prostranství a výtvarné doplňky, zachované historické zahrady a parky, drobná architektura a inventář apod. Památkovou rezervací může být i archeologická lokalita.

Památkové rezervace prohlašuje vláda České republiky nařízením.

Ve Středočeském kraji se nachází 3 archeologické památkové rezervace (Slavníkovská Libice, Libodřický mohylník a Levý Hradec), 2 městské (Kutná Hora a Kolín) a 10 vesnických (Třebíz, Dobřeň, Nosálov, Nové Osinalice, Olešno, Mužský, Víška, Bošín, Dobrovíz a Drahenice).

Památkové zóny jsou území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí, nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. Mají většinou dobře dochovaný půdorys a obvykle i hmotovou skladbu zástavby. Památkové zóny prohlašuje opatřením obecné povahy MK ČR.

Ve Středočeském kraji najdeme také 34 městských zón a 26 vesnických.

Krajinná památková zóna je specifický typ památkové zóny, který vykazuje jak přírodní, tak kulturně historické hodnoty. Ve Středočeském kraji se nacházejí dvě – Osovsko a Žehušicko.

Nejvíce památkově chráněných území se nachází na Kokořínsku, které leží na pomezí Mělnicka a Mladoboleslavska.

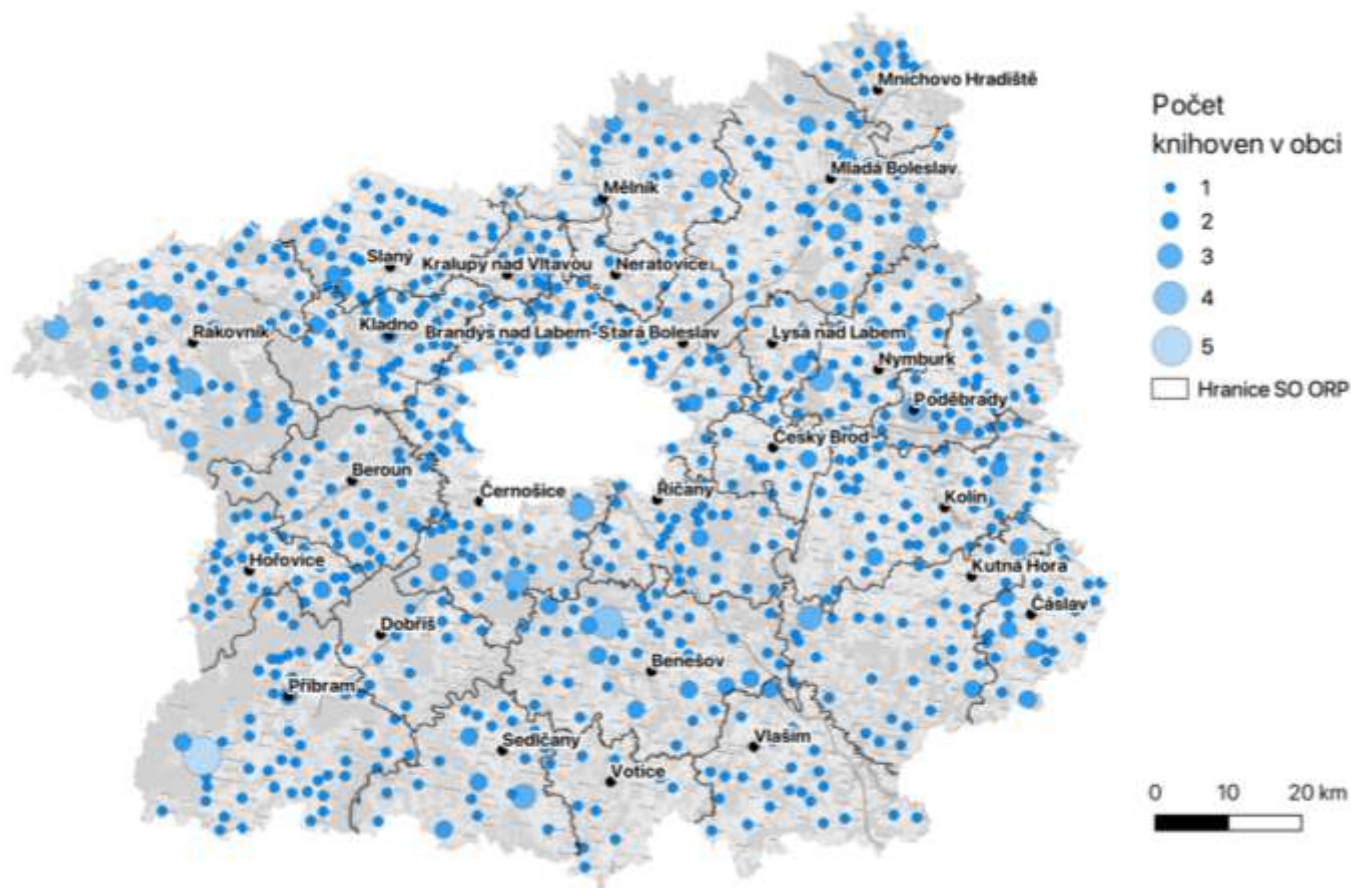
3 Kulturní infrastruktura

Kapitola přináší přehled o kulturní infrastruktuře ve Středočeském kraji, jejích typech a rozmístění. Sleduje dostupnost knihoven, muzeí, galerií a výstavních prostorů, kulturních sálů a center, kin, divadel, sokoloven jakožto prostorového zázemí pro poskytování kulturních služeb. Prostory mohou, ale nemusí být identické s organizacemi, tedy subjekty, které služby poskytují. Zabývá se i kulturně vzdělávacími institucemi (SUŠ, ZUŠ a DDM) a ukazuje je v prostoru.

Přehled se snaží o co nejdůkladnější popis situace na základě dostupných dat, nicméně v kontextu neustálé aktualizace informační báze o území kraje bychom rádi upozornili na další změny, které byly zaznamenány až v rámci zpětné vazby veřejnosti. Na schématech kulturní infrastruktury je již nelze zohlednit, budou však aktualizována na datovém portálu Středočeského kraje, jehož databáze je stále doplňována.

3.1 Knihovny

Obrázek 3 Knihovny dle počtu na území Středočeského kraje

Ve Středočeském kraji se nachází poměrně hustá síť knihoven – v kraji je celkem 814 knihoven na 1144 obcí. Jejich rozložení odpovídá sídelní struktuře (viz socioekonomická analýza) a zjednodušeně lze říct, že kde jsou obce, tam jsou knihovny.

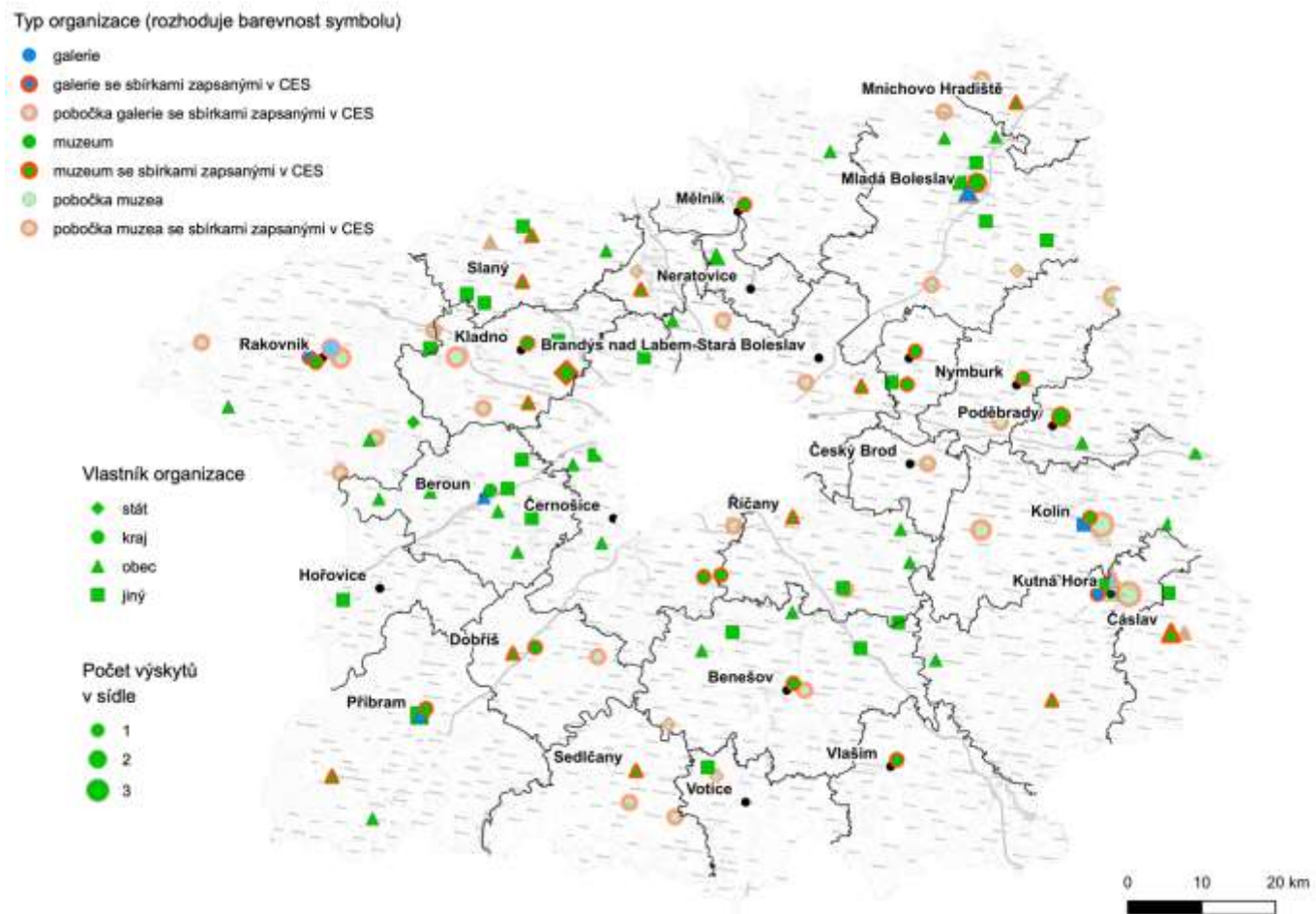
Regionální funkci plní Středočeská vědecká knihovna v Kladně a 4 pověřené knihovny v Příbrami, Benešově, Kutné Hoře a Mladé Boleslavi, které metodicky vedou ostatní knihovny v síti.

Pověřené knihovny nejsou v regionu rovnoměrně rozloženy. Obslužnost knihoven zejména v zázemí Prahy-západ a na Rakovnicku je organizačně obtížnější vzhledem ke vzdálenosti od pověřené knihovny.

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

3.2 Muzea, galerie a výstavní prostory

Obrázek 4 Muzea, galerie a výstavní prostory na území Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, zdroj dat: NIPOS, 2023, Středočeský kraj 2024, Adresář muzeí a galerií 2024

Ve Středočeském kraji se nachází 100 zjištěných muzeí a 10 galerií s 56 muzejními pobočkami a 4 galerijními, a jejich rozmístění odpovídá osídlení kraje – v prstenci okolo Prahy jsou rozprostřeny do území, mimo prstenek jsou koncentrovány především do větších měst.

Největší koncentrace je v Kutné Hoře a Mladé Boleslavi, kde se nachází po osmi muzeích, galeriích nebo jejich pobočkách.

V Kutné Hoře se jedná především o Galerii Středočeského kraje a České muzeum Stříbra, v Mladé Boleslavi pak o Muzeum Mladoboleslavská.

36 muzeí má své sbírky zapsány v Centrální evidenci sbírek (CES), 15 z nich zřizuje kraj, 17 obce a 4 stát. Galerie se sbírkami v CES jsou tři, dvě z nich v Kutné Hoře (krajská a městská) a jedna v Rakovníku (krajská). Zřizovatelem institucí s nejvýznamnějšími sbírkami jsou tedy převážně obce a kraj.

Kraj svými muzei a jejich pobočkami pokrývá 22 SO ORP, přičemž v ostatních SO ORP, tj. Čáslav, Kralupy nad Vltavou, Neratovice a Slaný, zřizovatelskou roli muzeí hrají obce.

Kraj má svá muzea v 15 obcích s rozšířenou působností (ORP). Při srovnání s výdaji ORP do kultury (viz kapitola Financování) však nelze říci, že by přítomnost krajského muzea nebo pobočky měla jednotný vliv na objem výdajů těchto obcí do kultury.

Obce zřizují muzea a galerie především v SO ORP Mladá Boleslav (7) a Beroun (5).

Tabulka 2 Muzea a galerie se sbírkami zapsanými v Centrální evidenci sbírek ve Středočeském kraji včetně poboček

Název organizace	Pobočka	Obec	Zřizovatel
Galerie			
Galerie Felixe Jeneweina města Kutné Hory	Sankturinovský dům	Kutná Hora	Obec
	Vlašský dvůr	Kutná Hora	
Galerie Středočeského kraje, p. o.		Kutná Hora	Kraj
Rabasova galerie Rakovník, p. o.	Nová síň pod Vysokou bránou	Rakovník	
	Výstavní síň na radnici	Rakovník	Kraj
		Rakovník	
Muzea			
České muzeum stříbra	Hrádek	Kutná Hora	
	Kamenný dům	Kutná Hora	Kraj
	Tylův dům	Kutná Hora	
Hornické muzeum Příbram, p. o.		Příbram	
	Muzeum Špýchar Prostřední Lhota	Prostřední Lhota	
	Muzeum zlata Nový Knín	Nový Knín	Kraj
	Památník Vojna Lešetice – Muzeum obětí komunismu a dějin uranového hornictví	Lešetice	
Melicharovo vlastivědné muzeum Unhošť	Skansen Vysoký Chlumeč – Muzeum vesnických staveb středního Povltaví	Vysoký Chlumeč	Obec
Městské muzeum a knihovna Čáslav		Čáslav	
	Galerie	Čáslav	Obec
	Výstavní síň	Čáslav	
Městské muzeum Sedlčany		Sedlčany	Obec
Městské muzeum v Čelákovících, p. o.		Čelákovice	Obec
Městské muzeum v Kralupech nad Vltavou		Kralupy nad Vltavou	Obec
Muzeum „Ostrov lidových krojů“		Zbraslavice	Soukromé
Muzeum města Dobříše		Dobříš	Obec
Muzeum města Mnichovo Hradiště		Mnichovo Hradiště	Obec
		Mladá Boleslav	
	Muzeum Podbezdězí	Bělá pod Bezdězem	
Muzeum Mladoboleslavska	Letecké muzeum Metoděje Vlacha	Mladá Boleslav	Kraj
	Muzeum Benátky nad Jizerou	Benátky nad Jizerou	
	Fara Dolní Krupá	Dolní Krupá	
		Vlašim	
Muzeum Podblanicka, p. o.	Muzeum Podblanicka Benešov*	Benešov	Kraj
	Zámek Růžkovy Lhotice	Růžkovy Lhotice	
Muzeum Říčany, p. o.		Říčany	Obec
Muzeum T. G. M. Rakovník, p. o.		Rakovník	
	Vysoká brána Rakovník – Vyhlídková věž	Rakovník	Kraj

	Muzeum Nové Strašecí	Nové Strašecí	
	Galerie Samson – Café	Rakovník	
	Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	Lány	
	Památník J. Barranda	Skryje	
	Pamětní síň Alice Masarykové a Českého červeného kříže	Lány	
	Pamětní síň Jaroslava Fraňka	Nezabudice	
	Vlastivědné muzeum Jesenice	Jesenice	
Muzeum umění a designu Benešov, p. o.		Benešov	Obec
Národní muzeum	Památník Bedřicha Smetany	Jabkenice	
	Památník Jana Palacha*	Všetaty	ČR
	Památník Josefa Suka	Křečovice	
	Zámek Vrchotovy Janovice	Vrchotovy Janovice	
Národní zemědělské muzeum	Muzeum zemědělské techniky	Čáslav	ČR
	Muzeum českého venkova	Kačina u Kutné Hory	
Oblastní muzeum Praha-východ, p. o.		Brandýs nad Labem	
	Zřícenina hradu Jenštejn	Jenštejn	
	Brandýská katovna	Brandýs nad Labem	Kraj
	Památník Josefa Lady	Hrusice	
	Památník národního útlaku a odboje	Panenské Břežany	
Památník Antonína Dvořáka		Zlonice	Obec
Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami, p. o.		Vysoká u Příbrami	Kraj
Památník Karla Čapka ve Staré Huti u Dobříše		Stará Huť	Kraj
Památník Lidice		Lidice	
	Lidická galerie	Lidice	ČR
	Muzeum	Lidice	
Podbrdské muzeum		Rožmitál pod Třemšínem	Obec
Polabské muzeum, p. o.		Poděbrady	
	Hrabalova chata*	Kersko	
	Muzeum Bedřicha Hrozného	Lysá nad Labem	Kraj
	Památník krále Jiřího z Poděbrad	Poděbrady	
	Polabské národopisné muzeum	Přerov nad Labem	
	Vlastivědné muzeum Nymburk	Nymburk	
Regionální muzeum Mělník, p. o.		Mělník	Kraj
	Skalní byt	Lhotka u Mělníka	
Regionální muzeum v Jílovém u Prahy		Jílové u Prahy	
	Štola sv. Josefa a štola sv. A. Paduánského	Studené	Kraj
	Štola Halře	Pohoří	
Regionální muzeum v Kolíně		Kolín	
	Dvořákovo muzeum pravěku	Kolín	
	Muzeum Kouřimska v Kouřimi	Kouřim	Kraj
	Muzeum lidových staveb v Kouřimi	Kouřim	
	Červinkovský dům	Kolín	

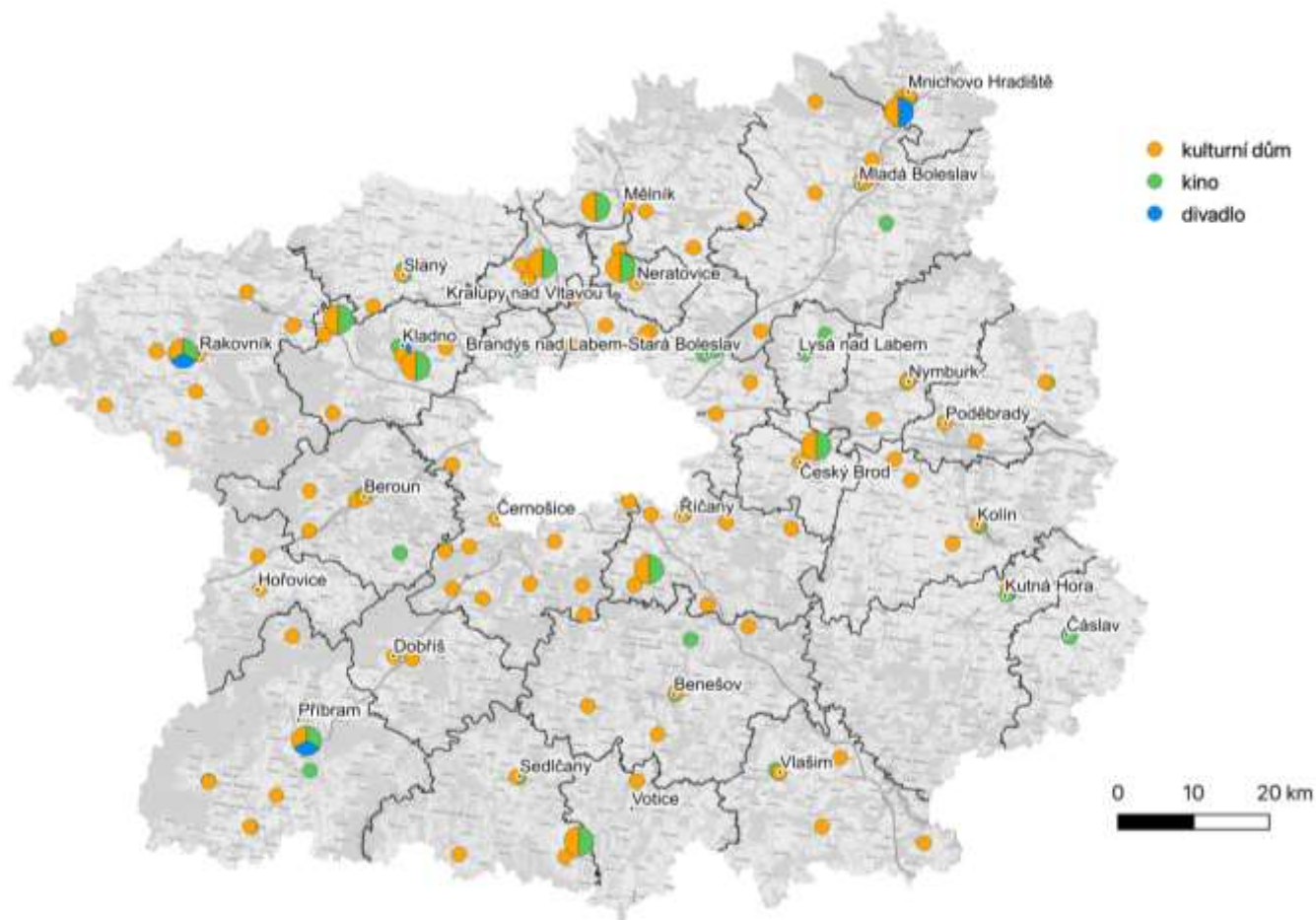
	Podlipanské muzeum v Českém Brodě	Český Brod	
	Veigertovský dům	Kolín	
		Kladno	
Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, p. o.	Vojenský bunkr Bratronice	Bratronice	Kraj
	Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích	Vinařice u Kladna	
	Rotunda sv. Petra a Pavla na Budči	Budeč u Zákolan	
Sředočeské muzeum v Roztokách u Prahy, p. o.		Roztoky u Prahy	Kraj
Vlastivědné muzeum ve Slaném		Slaný	
	Národopisné muzeum Slánska v Třebízi	Třebíz	Obec
Vojenský historický ústav Praha*	Vojenské technické muzeum Lešany	Lešany	ČR
Městské muzeum v Týnci nad Sázavou*		Týnec nad Sázavou	Obec
		Velvary	
Městské muzeum Velvary*	Pražská brána	Velvary	Obec
	Galerie na Špýcharu	Velvary	
Muzeum Bakovska*		Bakov nad Jizerou	Obec
		Beroun	
Muzeum Českého krasu*	Muzeum Hořovicka	Hořovice	Kraj
	Městské muzeum v Žebráku	Žebrák	
Muzeum hrnčířství v Kostelci nad Černými Lesy*		Kostelec nad Černými Lesy	Obec

* Takto označená muzea nebo jejich pobočky nejsou zobrazeny na schématu (viz explikace na začátku kapitoly 3)

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Sředočeský kraj 2024, Adresář muzeí a galerií 2024¹

3.3 Kina, divadla, kulturní domy a sály

Obrázek 5 Kina, divadla a kulturní domy na území Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, zdroj dat: NIPOS, firmy.cz, kinomaniak.cz, 2023

Kartogram (Obrázek 5) ukazuje kina, divadla a kulturní domy ve Středočeském kraji. Jsou situovány především do míst s vyšší hustotou obyvatel, podobně jako ostatní kulturní infrastruktura.

V kraji se nachází 10 divadel, 45 kin a nejméně 107 kulturních domů, přičemž v 11 případech slouží kulturní dům i pro kino nebo divadlo, v Příbrami a Rakovníku pohromadě dokonce všechny tři typy zařízení.

Divadla byla identifikována v adresáři zpravodajských jednotek, subjektů NIPOS, a v kraji jsou s výjimkou Bakova nad Jizerou situována do ORP.

Kina najdeme i v menších obcích prakticky po celém kraji.

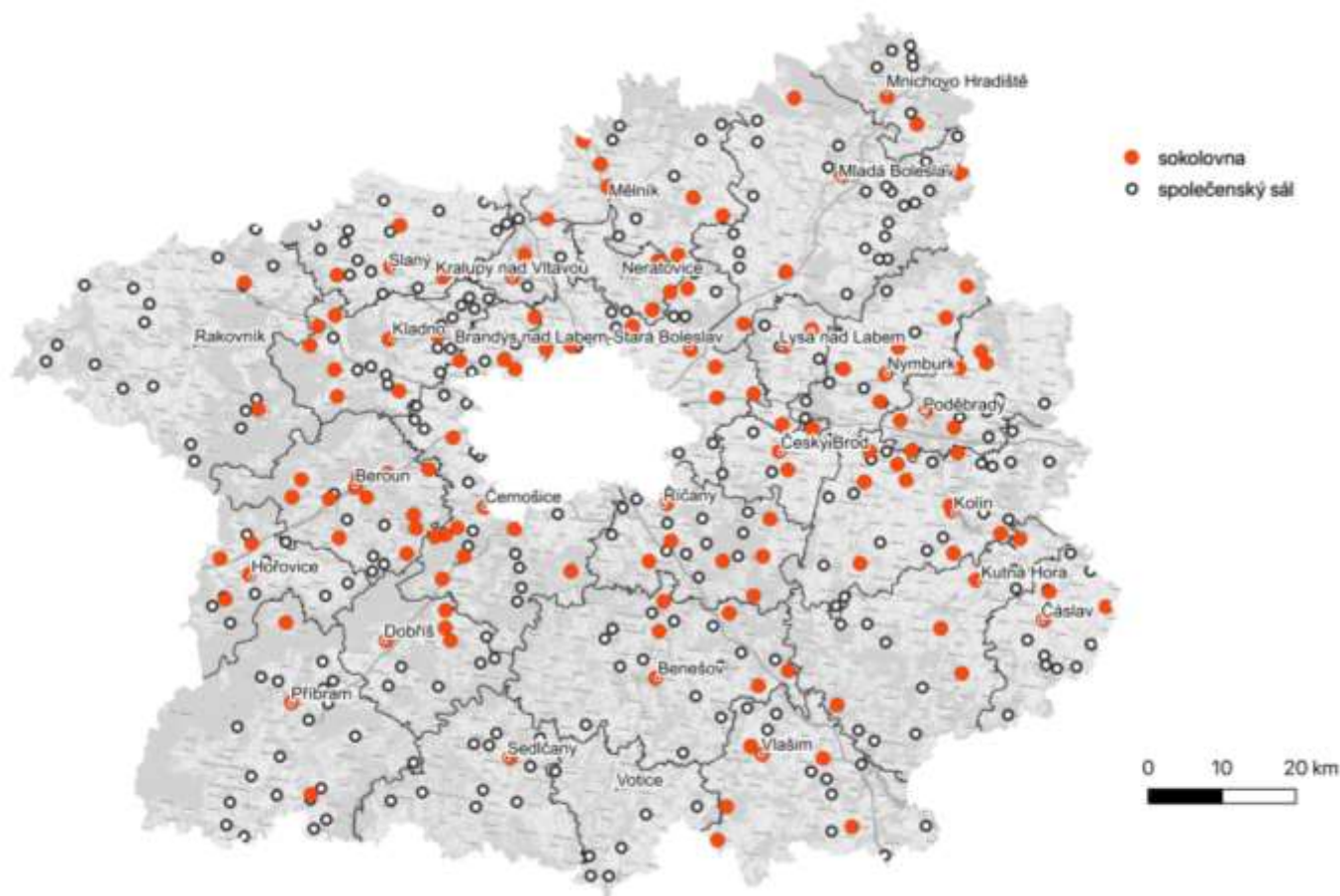
Kulturní domy byly identifikovány ve všech SO ORP. Bílá místa jsou na Kutnohorskú, Kolínsku a Čáslavsku, kde jsou koncentrována pouze do okolí ORP, tedy do severovýchodní části území. Výčet kulturních domů v této analýze však není kompletní, jako základ byl použit adresář zpravodajských jednotek NIPOS, který byl doplněn o kulturní domy uvedené v seznamu na webu firmy.cz. Schéma tedy obsahuje ta kulturní centra, která jsou zároveň právními subjekty, tedy spravují je kulturní organizace, které zde zároveň vytváří program.

Tabulka 3 Seznam divadelních sálů a kinosálů ve Středočeském kraji

Název	Obec	Typ zařízení	Název	Obec	Typ zařízení
Město Bakov nad Jizerou (Radnice)	Bakov nad Jizerou	divadlo	Kino Lysá nad Labem	Lysá nad Labem	kino
Kino	Benešov	kino	Kino Biásek	Městec Králové	kino
Mír	Beroun	kino	Kino Milín	Milín	kino
Letní kino Beroun	Beroun	kino	Kulturní dům Milovice	Milovice	kino
Kino Brandýs	Brandýs nad Labem	kino	Městské divadlo	Mladá Boleslav	divadlo
Letní kino Houšťka	Brandýs nad Labem	kino	CineStar	Mladá Boleslav	kino
Kinokavárna	Břežnice	kino	Kinokavárna V bříše velryby	Mladá Boleslav	kino
Dusíkovo divadlo Čáslav	Čáslav	divadlo	Kino	Mnichovo Hradiště	kino
Kino Miloše Formana	Čáslav	kino	Společenský dům Neratovice	Neratovice	kino
Širokoúhlé kino Čerčany	Čerčany	kino	Divadlo Nymburk s.r.o.	Nymburk	divadlo
Club Kino	Černošice	kino	Kino Sokol	Nymburk	kino
Kulturní dům Svět	Český Brod	kino	Zámecké kino	Poděbrady	kino
Kino Naruby	Dobruška	kino	KC Příbram	Příbram	divadlo a kino
Kino Máj	Doksy	kino	Kulturní centrum Rakovník	Rakovník	divadlo a kino
Kino Dolní Kralovice	Dolní Kralovice	kino	Kino Řevnice	Řevnice	kino
Letní kino Jesenice	Jesenice	kino	Kino Na Fialce	Říčany u Prahy	kino
Kulturní centrum Kamenice	Kamenice	kino	Kino	Rožmitál pod Třemšínem	kino
Městské divadlo Kladno	Kladno	divadlo	Kulturní dům Josefa Suka	Sedlčany	kino
Divadlo Lampion	Kladno	divadlo	Město Sedlec-Prčice	Sedlec-Prčice	kino
Kulturní dům Kladno	Kladno	kino	Městské kino	Slaný	kino
Kino 99	Kolín	kino	Letní kino Slaný	Slaný	kino
Městské divadlo v Kolíně	Kolín	divadlo	Kulturní zařízení města	Stochov	kino
Kulturní a společenské středisko	Kralupy nad Vltavou-Lobeč	kino	Kino Velké Přílepy	Velké Přílepy	kino
Městské Tylovo divadlo v Kutné Hoře	Kutná Hora	divadlo	Kino Vlašim	Vlašim	kino
Modrý kříž	Kutná Hora	kino	Letní kino Vlašim	Vlašim	kino
Kino a divadlo Liteň	Liteň	kino	Kino Zdice	Zdice	kino
Kulturní a společenské středisko	Lužec nad Vltavou	kino			

Zpracoval: ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2024, www.kinomaniak.cz, NIPOS

Obrázek 6 Sokolovny a společenské sály na území Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, zdroj dat: ONplan, Česká obec sokolská, 2023

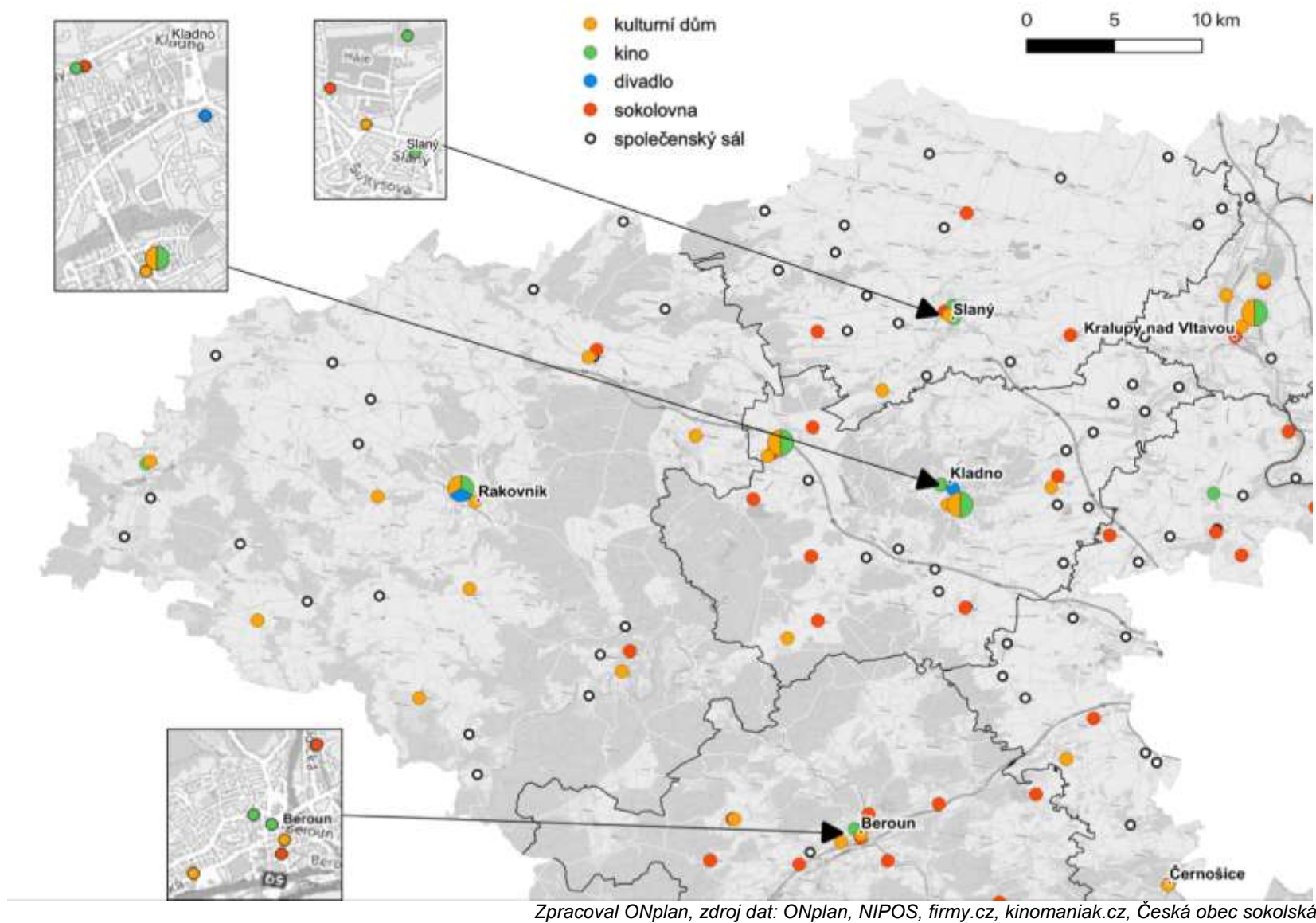
Schéma (Obrázek 6) zobrazuje infrastrukturu, která neslouží primárně pro kulturní aktivity, ale bývá pro ně využívána nebo má reálný potenciál se jí stát. Jedná se o sokolovny a sály například v multifunkčních centrech, budovách radnic či obecních úřadů, v restauračních zařízeních nebo církevních stavbách. Sály, jež jsou zobrazeny na mapě, byly přitom zmapovány v rámci dotazníkového šetření napříč obcemi Středočeského kraje. Jejich výčet není úplný, protože dotazníky, jejichž součástí byla i otázka na kulturní infrastrukturu vyplnila přibližně třetina obcí. Společenský sál je přitom v 84 % z nich.

Seznam sokoloven naopak kompletní je, neboť ho poskytla přímo Česká obec sokolská.

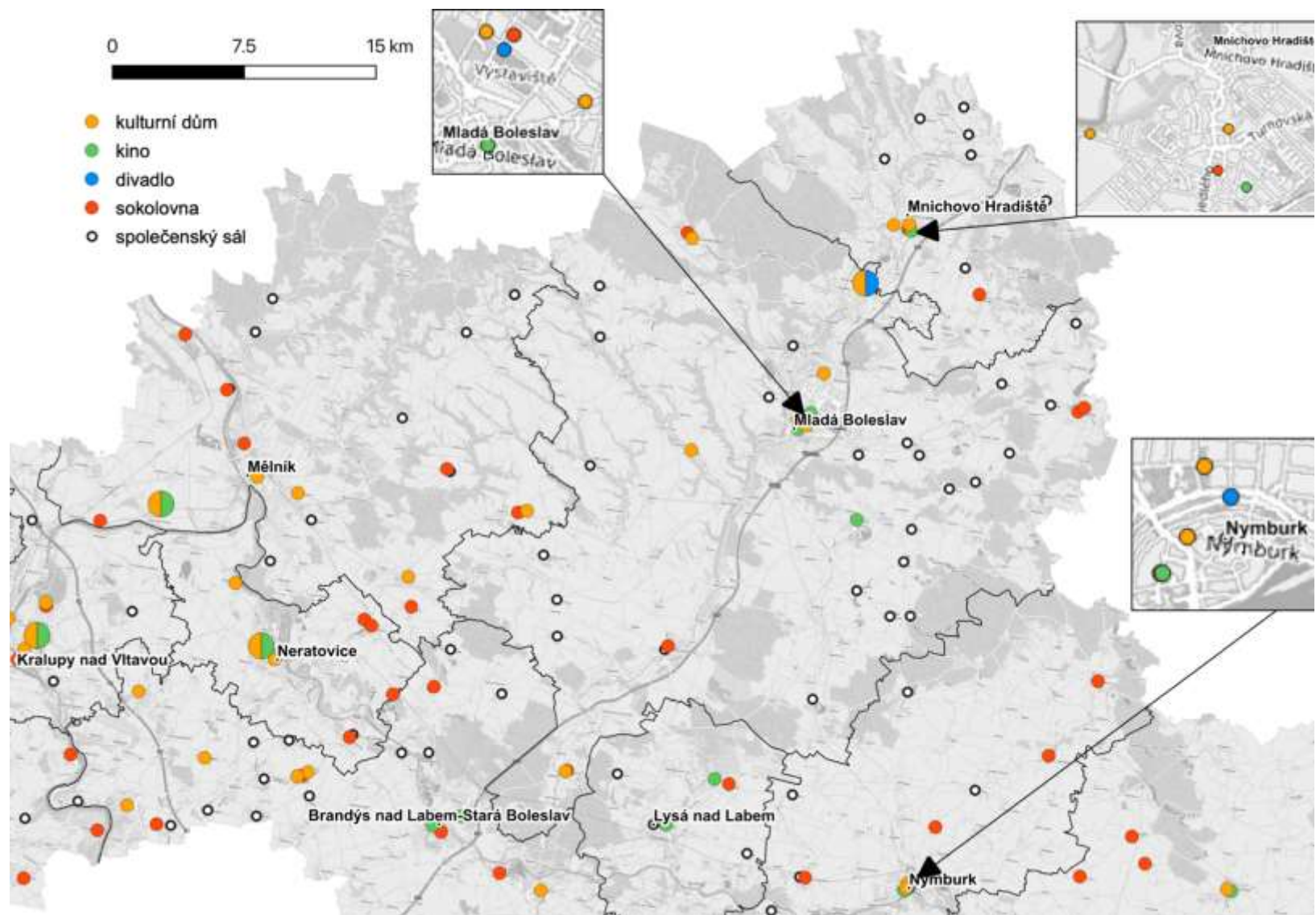
Zatímco rozmístění sálů víceméně odpovídá hustotě osídlení, sokolovny jsou koncentrovány jen v některých ORP a například v SO ORP Votice úplně chybí, na Sedčansku je jedna a na Příbramsku a Rakovnicku pouze dvě.

Na následujících stranách jsou všechna kulturní zařízení analyzovaná v této kapitole zobrazena současně a pro větší přehlednost je kraj rozdělen do čtyř kvadrantů. Schéma může posloužit k vyhledávání dalších kulturních sálů v regionu, je z něj dobře patrné v detailu, kde kulturní sály nebyly zmapovány.

Obrázek 7 Kina, divadla, kulturní domy, sokolovny a společenské sály v severozápadní části Středočeského kraje

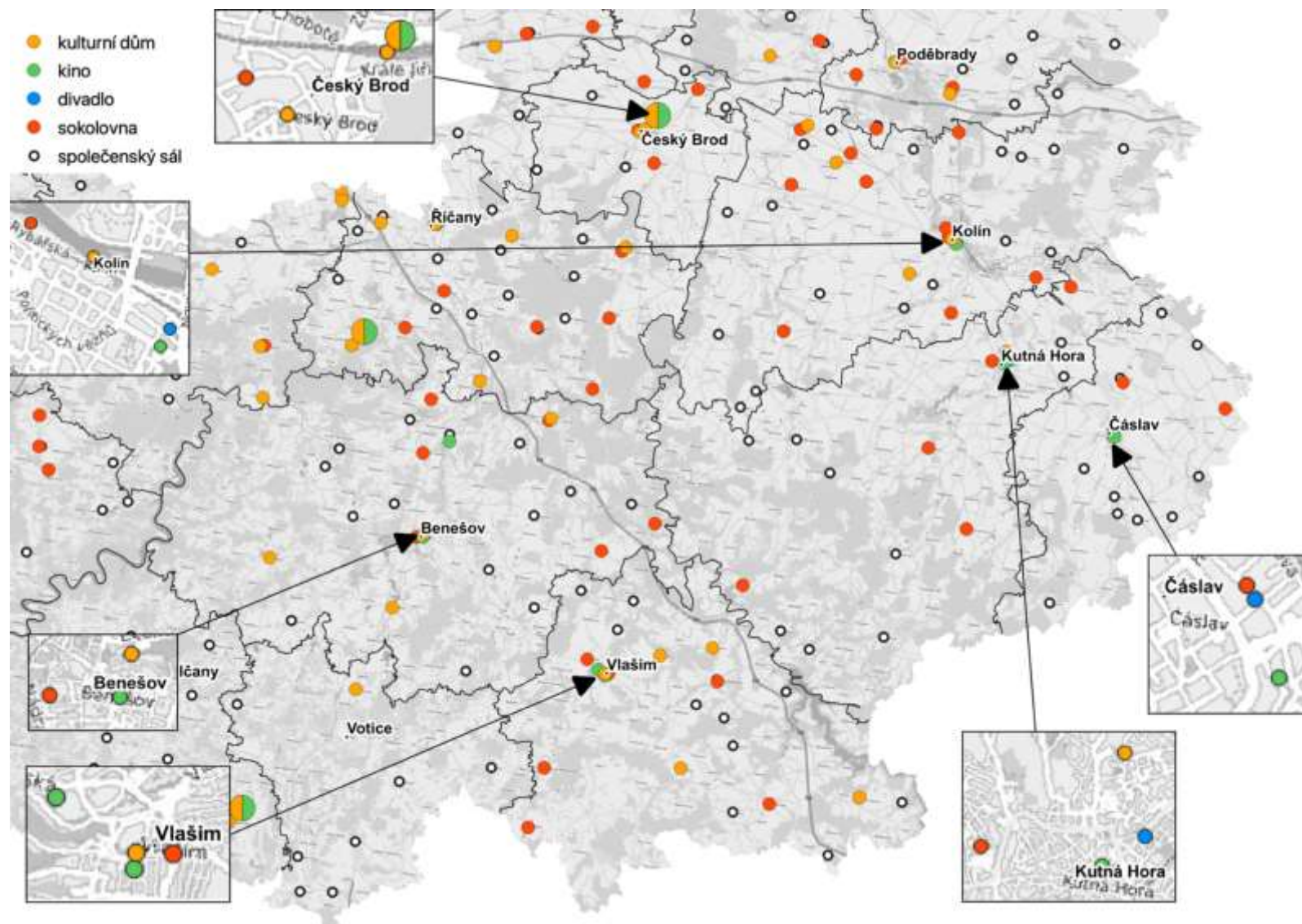

Obrázek 8 Kina, divadla, kulturní domy, sokolovny a společenské sály v severovýchodní části Středočeského kraje

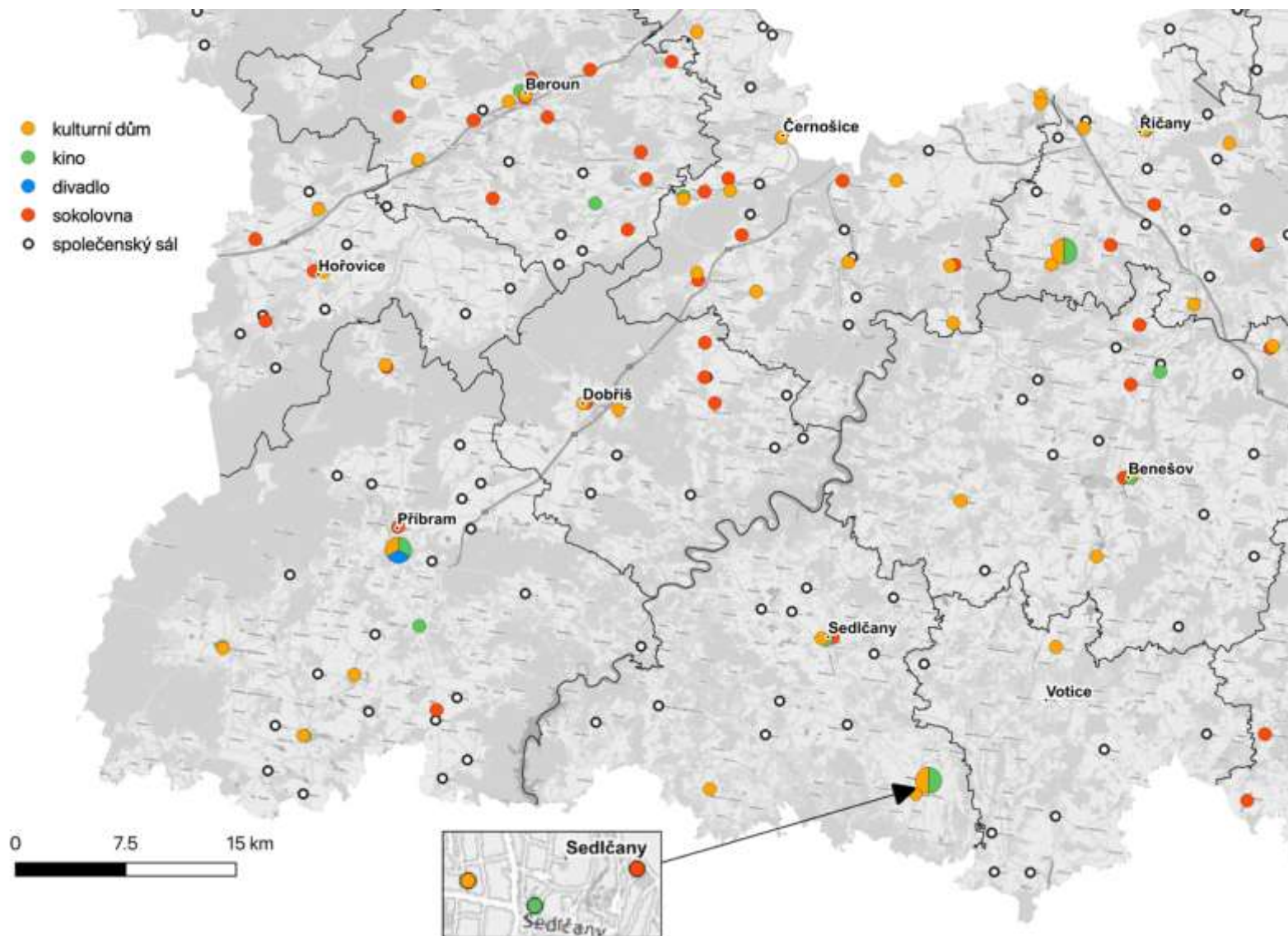
Zpracoval ONplan, zdroj dat: ONplan, NIPOS, firmy.cz, kinomaniak.cz, Česká obec sokolská

Obrázek 9 Kina, divadla, kulturní domy, sokolovny a společenské sály v jihovýchodní části Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, zdroj dat: ONplan, NIPOS, firmy.cz, kinomaniak.cz, Česká obec sokolská

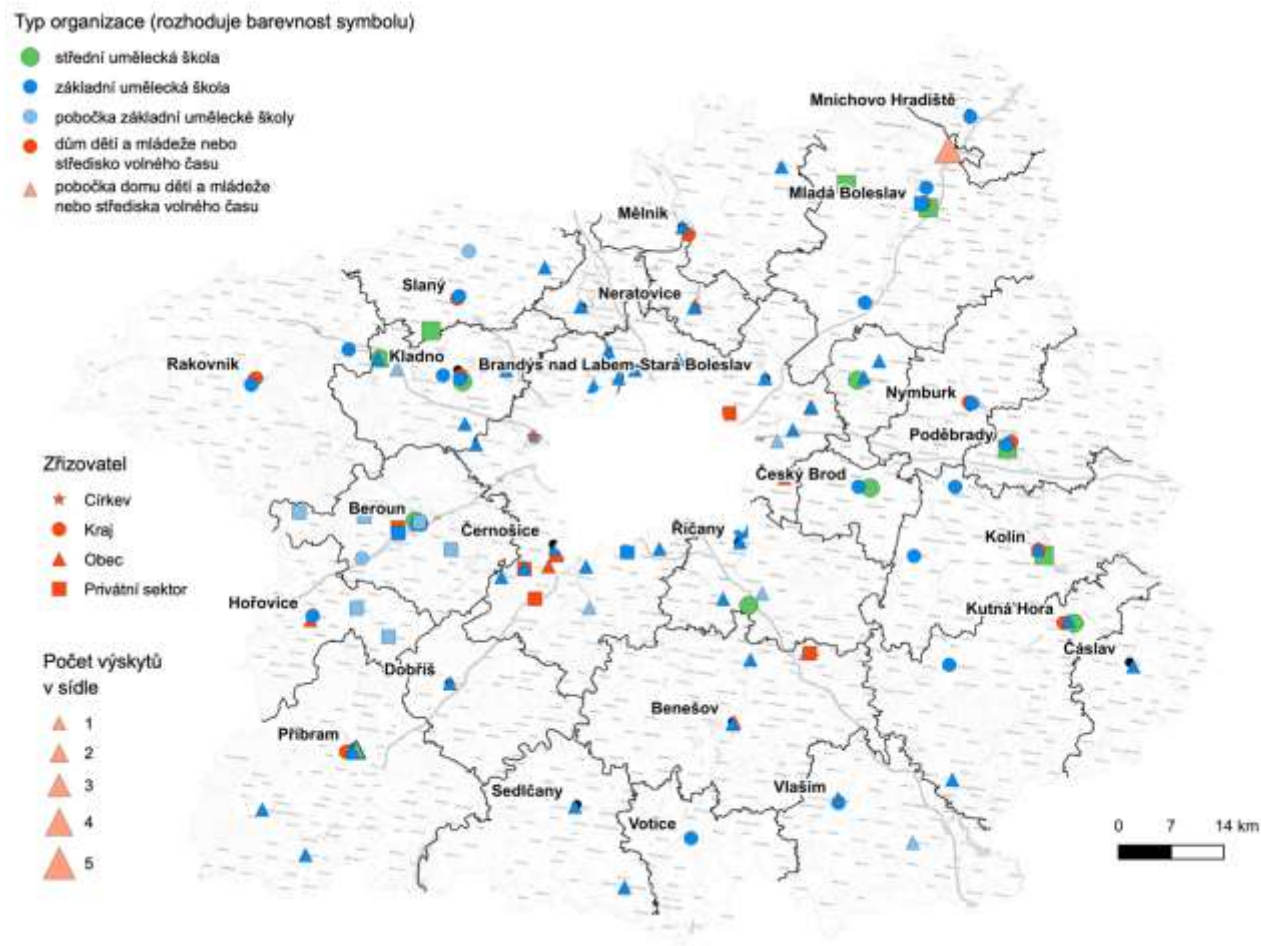
Obrázek 10 Kina, divadla, kulturní domy, sokolovny a společenské sály v jihozápadní části Středočeského kraje

Zpracoval ONplan, zdroj dat: ONplan, NIPOS, firmy.cz, kinomaniak.cz, Česká obec sokolská

3.4 Umělecké vzdělávání

Obrázek 11 Instituce uměleckého vzdělávání ve Středočeském kraji včetně poboček

Ve Středočeském kraji funguje 14 středních škol s uměleckým zaměřením nebo obory. Nacházejí se především v severní polovině regionu, na jih od Prahy jsou pouze tři, v Kutné Hoře, Kunicích a Příbrami.

Dále zde najdeme 64 základních uměleckých škol se 72 pobočkami a 19 domů dětí a mládeže a středisek volného času s 12 pobočkami.

Střední školy zřizuje především kraj nebo soukromý sektor, u základních uměleckých škol jsou to většinou obce. Domy dětí a mládeže pak zřizují stejnou měrou obce i kraj.

Rozmístění infrastruktury pro umělecké vzdělávání v kraji přitom odpovídá sídelní struktuře kraje (viz kapitola socioekonomický kontext). V jižní části a v částech mimo pražský prstenec je prostorově dostupných příležitostí ke kulturnímu vzdělávání výrazně méně, než je tomu v okolí Prahy. Doprava a celková dostupnost tak může představovat bariéru pro kulturní rozvoj dětí a mládeže.

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Tabulka 4 Střední školy s uměleckým zaměřením či uměleckými obory

Název	Místo	Zřizovatel
1. Kladenská soukromá střední škola a základní škola*	Kladno	Privátní sektor
SOŠ a SOU	Beroun	Kraj
Střední odborná škola	Český Brod	Kraj
Střední škola designu a řemesel	Kladno	Kraj
Střední škola služeb a řemesel	Stochov	Kraj
OSŠ podnikání a med. tvorby Kolín s.r.o.	Kolín	Privátní sektor
SOŠ a SOU řemesel	Kutná Hora	Kraj
Střední škola designu	Lysá nad Labem	Kraj
SŠ tradičních řemesel HERMÉS MB s.r.o.	Mladá Boleslav	Privátní sektor
SŠ fotograf., filmová a televizní, o.p.s.	Skalsko	Privátní sektor
EKO Gymnázium a SOŠ Multimediálních studií	Poděbrady	Privátní sektor
Waldorfská škola Příbram – MŠ, ZŠ a SŠ	Příbram	Obec
Střední škola řemesel	Kunice	Kraj
Střední škola multimediální tvorby	Smečno	Privátní sektor

*do seznamu přidáno v rámci konzultace, není zobrazena na schématu (viz explikace na začátku kapitoly 3)

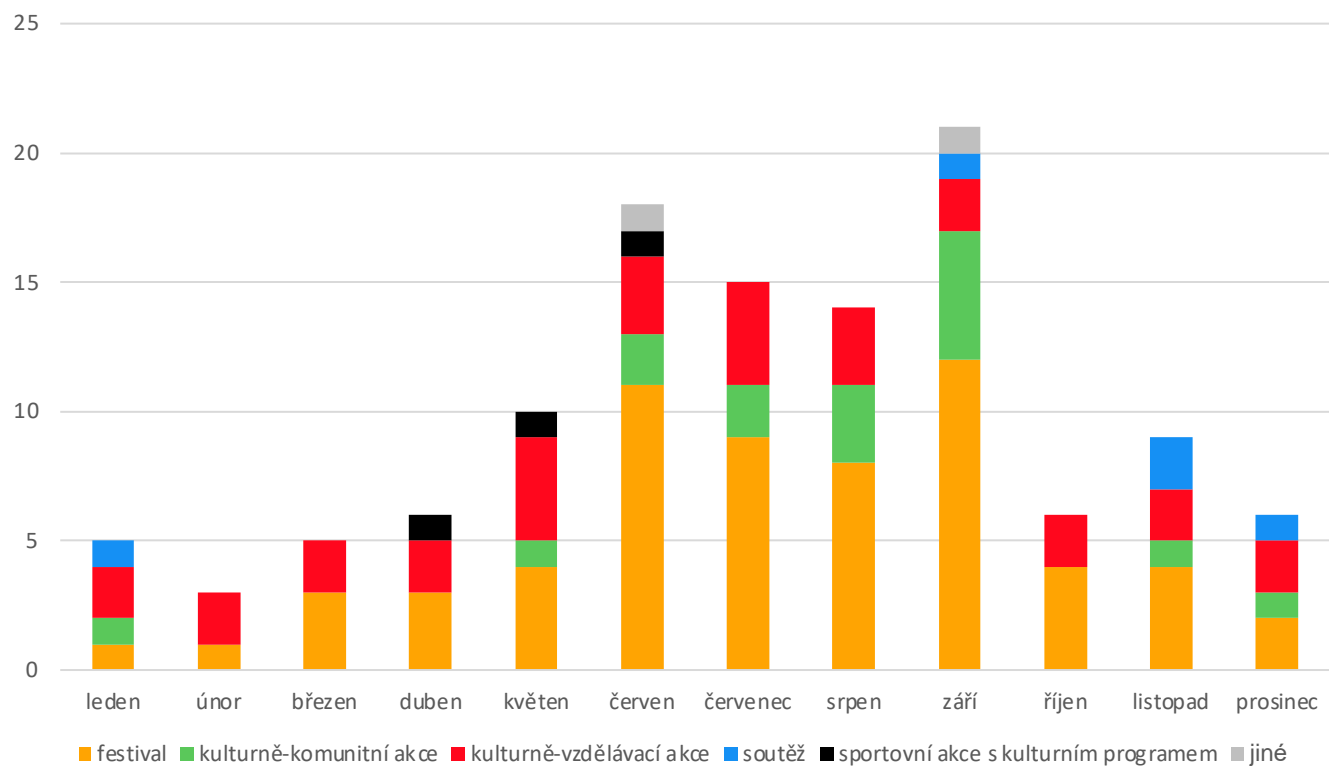
Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

4 Opakovaný kulturní kalendář a hlavní turistické cíle v území

Kapitola analyzuje opakovaný kulturní kalendář regionu, tedy kulturní akce v kraji, které mají význam pro značku kraje nebo značku místa a mají regionální význam. Vybrány byly na základě kritérii jako návštěvnost, regionální význam, účast zahraničních interpretů.

Zabývá se rozložením akcí v průběhu roku, žánrovou skladbou, mezinárodním významem a rozmístěním akcí v kraji a dává je do souvislosti s turistickými cíli v území.

Graf 2 Rozložení opakovaných kulturních akcí v kalendářním roce

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji se v průběhu roku koná celkem 59 akcí opakovaného kulturního kalendáře. V Graf 2 a Tabulka 5 je zobrazeno jejich rozložení v průběhu kalendářního roku. Typy akcí jsou rozlišeny barevně (viz legenda), barevnost je v grafu i tabulce totožná.

Kromě festivalu Creepy Teepee všechny uvedené akce podporuje kraj prostřednictvím dotací.

Tři z akcí jsou celoroční, nejvíce akcí je v kraji v nabídce k v září (21, například Mělnické vinobraní či Národní Svatováclavská pouť), červnu (18, např. Votvírák Milovice), červenci (15, Kulturní Benešov festival City Live) a srpnu (14, Let It Roll), nejméně naopak v únoru (3).

Po celý rok jsou v kraji dostupné festivaly a kulturně-vzdělávací akce.

Výběr se týkal primárně akcí v oblasti kultury. Zařazeny jsou však i akce jako Lodě na Labi, STEAM 54 parních lokomotiv, nebo Historický letecký den, které jsou spíše akcemi z oblasti cestovního ruchu, avšak nabízejí i kulturní program.

Tabulka 5 Opakované kulturní akce

Název akce	Odbor/aktér, který akci organizuje	leden		únor		březen		duben		květen		červen		červenec		srpen		září		říjen		listopad		prosinec	
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Akademie komorní hudby	Akademie komorní hudby, z.s.																								
Festival Jarmily Novotné	Zámek Liteň, z.s.																								
Sukovy Sedlčany	Kulturní dům Josefa Suka																								
Ceny Trilobit	Český filmový a televizní svaz FITES																								
Hudební festival Sukovy Sedlčany	Kulturní dům Josefa Suka																								
Podlipanské hudební slavnosti	Vox Bohemicalis, z. s.																								
Lodě na Labi	Pruh Polabí																								
Hudební festival Antonína Dvořáka Příbram	Dvořákovo Příbramsko, z.ú.																								
Tuchlovická pout'	Soubor lidových písní a tanců Čtyřlístek																								
Festival psaní, papíru a kaligrafie Dva písaři fest	Lenka Penkalová																								
Formanova Čáslav	Formanova Čáslav, z.s.																								
Divadlo patří dětem	Divadlo A. Dvořáka Příbram																								
Slánské muzejní léto	Vlastivědné muzeum ve Slaném																								
Královský průvod z Prahy na Karlštejn	Město Beroun																								
Mezinárodní hudební festival Kutná Hora	LOTOS spol.s r.o.																								
Smetanovy Jabkenice	Obec Jabkenice																								
Metalové sympozium	Kultura města Mladá Boleslav																								
Votvířák Milovice	Votvířák spol.s.r.o.																								
40. Kladenské dvorky	Spolek Podprůhon z.s.																								
Festival J. J. Ryby	Anthonea Musica s.r.o.																								
Kmochův Kolín	Město Kolín																								
Středočeské kulturní léto	různí																								
SLÁNSKÝ TUPLÁK	GOLEM Slaný, s.r.o.																								
Historický letecký den Mladá Boleslav	Aeroklub Mladá Boleslav, o.s.																								
Královské Stříbření Kutné Hory	Stříbrná Kutná Hora, z.s.																								

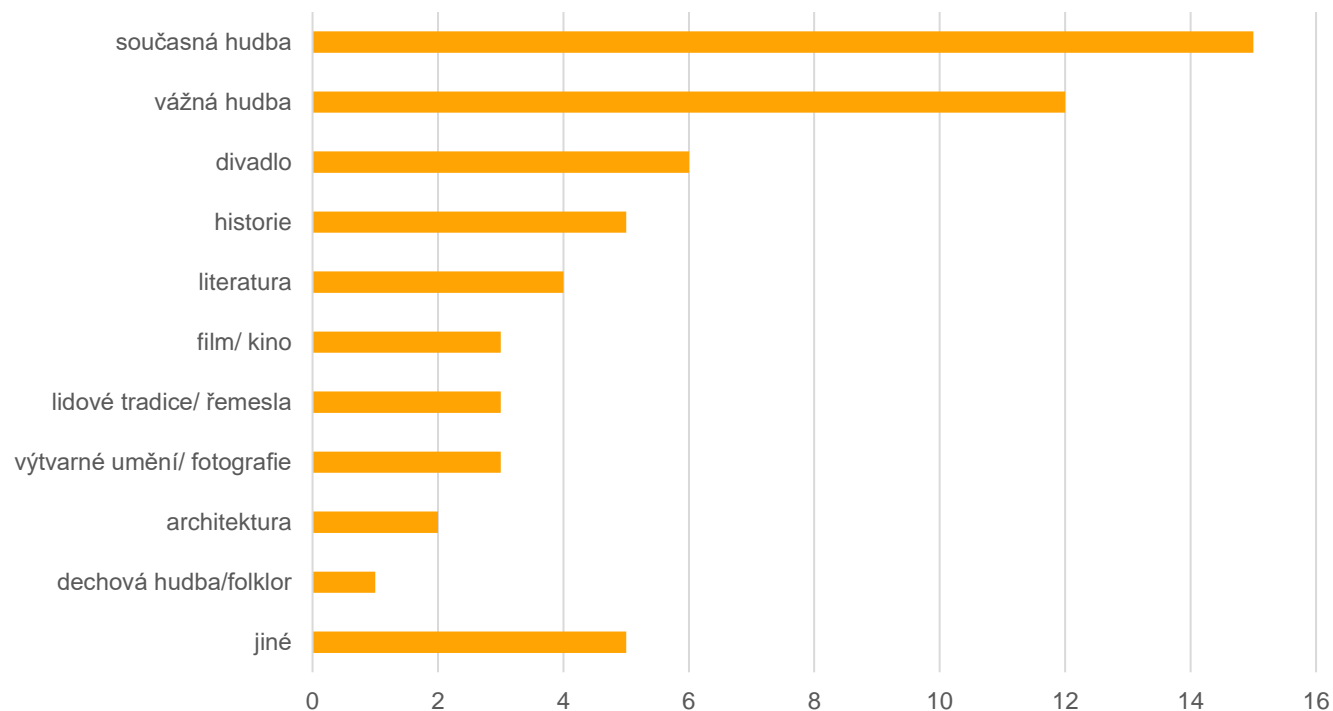
Název akce	Odbor/aktér, který akci organizuje	leden		únor		březen		duben		květen		červen		červenec		srpen		září		říjen		listopad		prosinec		
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	
V lese fest	Prostor plus o.p.s.																									
Česká dvouplátková akademie	Český spolek dvouplátkových nástrojů																									
Kulturní Benešov festival City Live	Město Benešov a Kulturní a informační centrum Benešov																									
Pojizerský folklorní festival	Spolek POJIZERSKÝ FOLKLOR																									
Creepy Teepee	A.M.180																									
Vlčkovice fest	Statek Vlčkovice, o.p.s.																									
Hrabalovo Kersko	Bronislav Kuba																									
Český ukulele festival	Spolek pro obnovu únětické kultury																									
Let It Roll	Beatworx s.r.o.																									
Historické slavnosti ve Zruči nad Sázavou	Zruč nad Sázavou																									
Dny lidové architektury Středočeského kraje	Regionální muzeum Mělník																									
Roztoč Fest	Roztoč Fest z.s.																									
Rock of Sadská	OTTA-vzduchotechnika a klimatizace s.r.o.																									
Noir Film Festival	Ekofest z.s.																									
Soundtrack festival	Soundtrack festival a.s.																									
Festival poezie a přednesu Seifertovy Kralupy	Kulturní a společenské středisko v Kralupech nad Vltavou																									
Ortenova Kutná Hora	Klub rodáků a přátel Kutné Hory, z.s.																									
Free Festival	Free Festival, z.s.																									
Divadelní festival Kutná Hora	Divadlo X10 z.s.																									
Dobřichovická Alotria	Ing. Josef Kutílek																									
Hudební festival Dvořákova Nelahozeves	Lobkowicz Collections, o.p.s.																									
Mělnické vinobraní	Město Mělník																									
STEAM 54 Festival parních lokomotiv	Steam Story Agency																									
Svatoludmilská pouť na Tetíně	Tetín																									

Název akce	Odbor/aktér, který akci organizuje	leden		únor		březen		duben		květen		červen		červenec		srpen		září		říjen		listopad		prosinec		
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	
Slavnosti levého a pravého břehu	Město Roztoky																									
Taška Fest	TAŠKA KLADNO z.s.																									
Libčická Hašlerka	Libčický občanský spolek LOS																									
Libický divadelní podzim	Divadelní spolek VOJAN																									
Národní Svatováclavská pouť	Kolegiální kapitula sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi																									
Mezinárodní hudební festival Talichův Beroun	Talichovo Berounsko z.u.																									
Stavba roku Středočeského kraje	Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství																									
55. Slánské jazzové dny	Jazz Club Slaný, z. s.																									
Příběh vánočního stroměčku	Zámecký okrášlovací spolek																									
Skutečná liga	Butzkow z.s.																									

Zpracoval ONplan, 2023, Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

4.1 Žánrové složení akcí opakovaného kalendáře

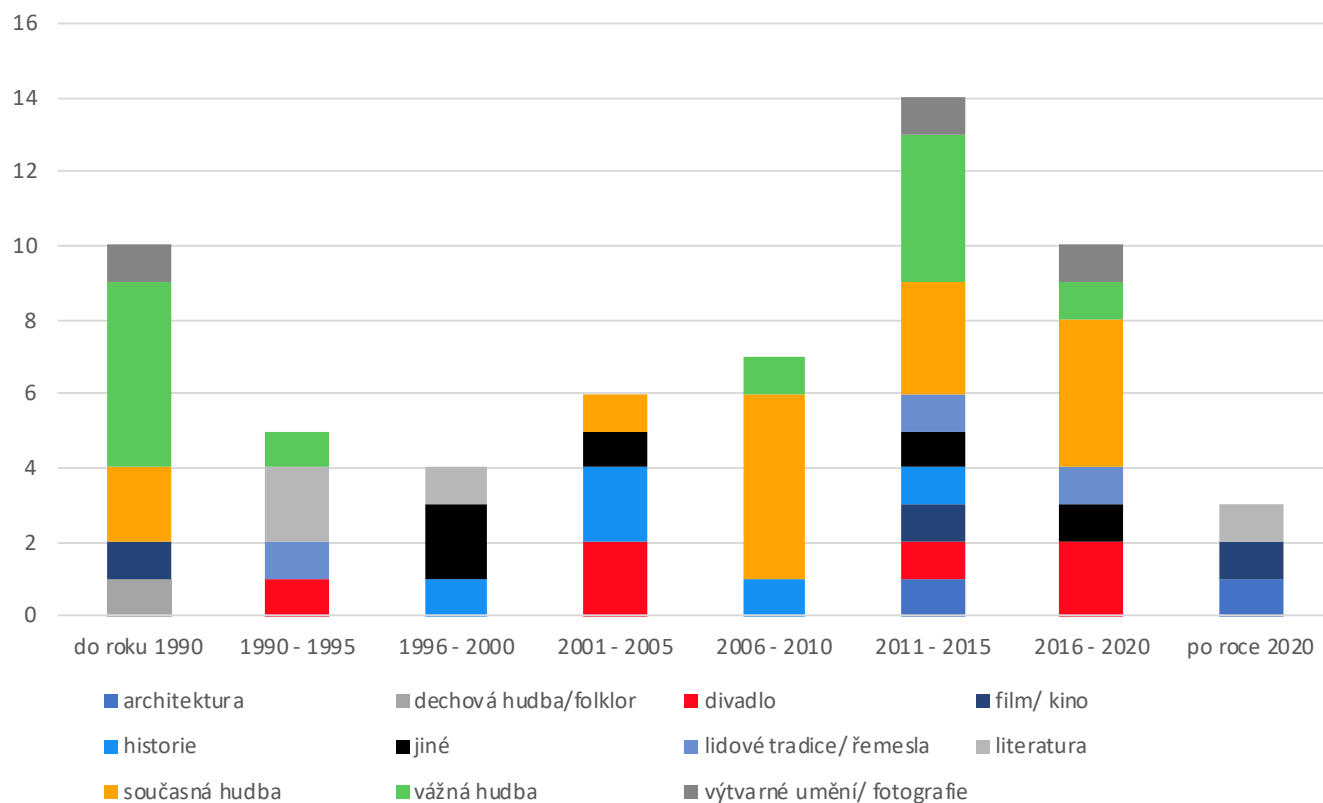
Graf 3 Žánrové složení akcí opakovaného kalendáře

Zpracoval ONplan, 2023, Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Většina opakovaných kulturních akcí v kraji se zaměřuje na současnou hudbu (15 akcí, např. Mělnické vinobraní nebo Votvírák Milovice) a vážnou hudbu (12, hudební festivaly Sukovy Sedlčany a Dvořákova Nelahozeves).

Graf 4 Žánrové složení akcí opakovaného kulturního kalendáře podle roku jejich vzniku

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

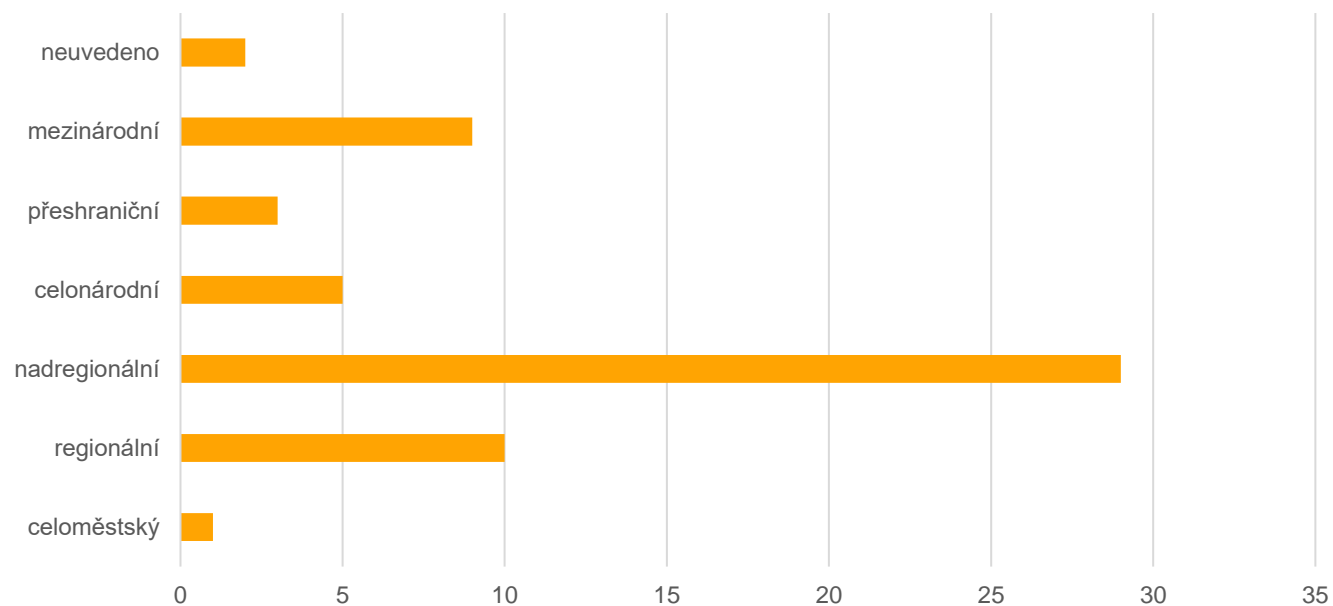
Téměř 20 % kulturního kalendáře tvoří v kraji akce, jejichž první ročník se konal před rokem 1990. Například mělnické vinobraní drží tradici s přestávkami již od roku 1911, Hudební festival Dvořákova Nelahozevy je v kalendáři od roku 1953, v roce 1962 se konal první ročník Kmochova Kolína.

Před rokem 1990 vznikly akce z oblasti hudby (vážné, současné i dechové), filmu a výtvarného umění. V 90. letech minulého století se přidaly i lidové tradice, historie a literatura. V nultých letech zaznamenaly boom akce současné hudby a v posledním desetiletí i první akce spojené s prezentací architektury.

Nejvíce akcí, které se konají dodnes, však pochází z let 2011 až 2015. Jedná se například o Stavbu roku Středočeského kraje, Metalové symposium nebo Noir Film Festival.

4.2 Mezinárodní význam kulturních akcí a význam pro cestovní ruch

Graf 5 Význam akcí opakovaného kalendáře

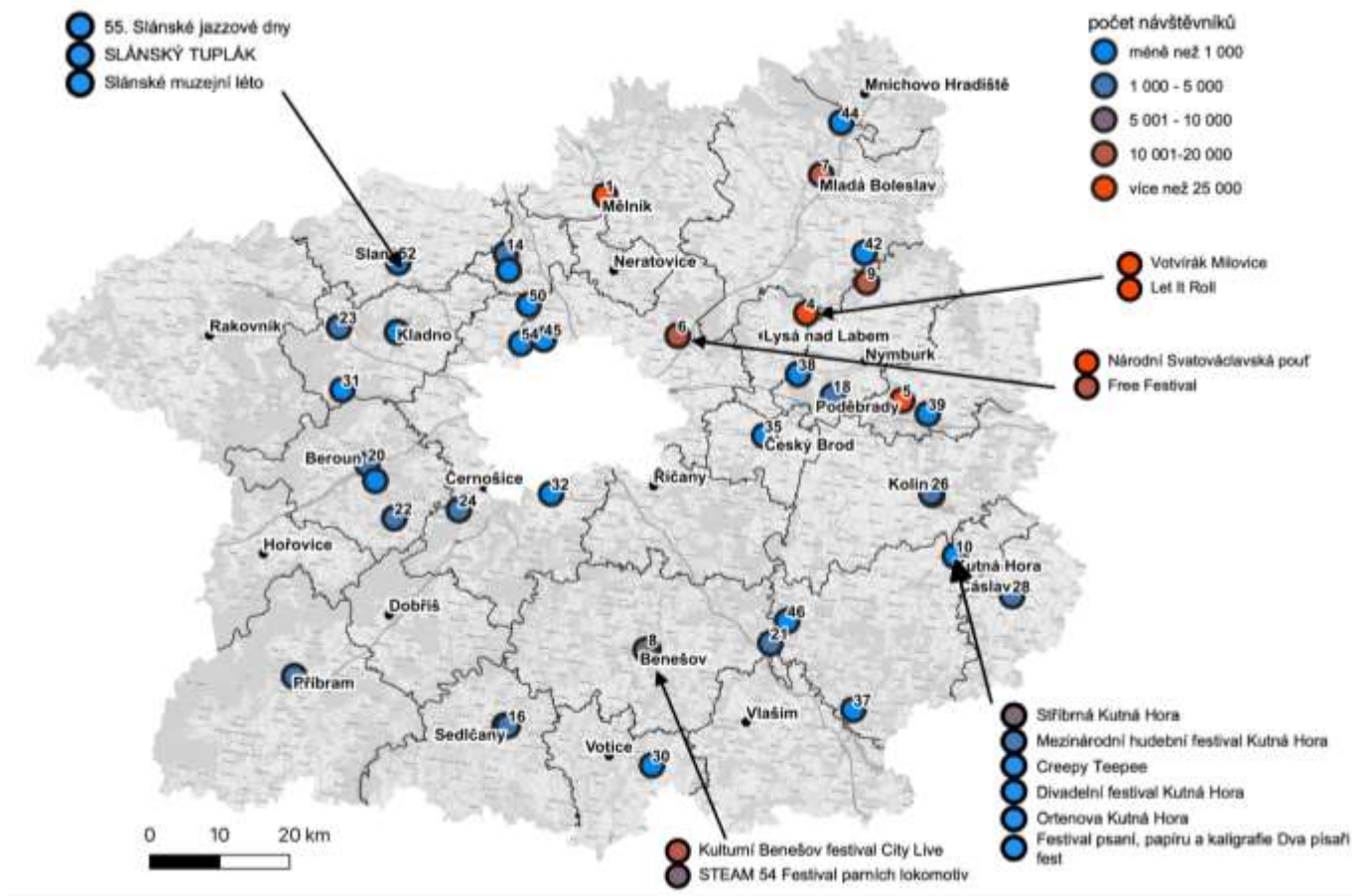

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Téměř polovina akcí z opakovaného kulturního kalendáře má nadregionální význam (29). Deset akcí je pouze regionálního významu a 9 akcí má mezinárodní význam.

4.3 Rozmístění akcí a návštěvnost v kontextu hlavních turistických cílů

Obrázek 12 Prostorové rozložení akcí opakovaného kulturního kalendáře ve Středočeském kraji dle počtu návštěvníků

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Akce s největší návštěvností jsou koncentrovány do severovýchodního kvadrantu kraje. Největší počet návštěvníků eviduje Mělnické vinobraní (cca 60 000), Národní Svatováclavská pouť v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi (cca 50 000), Votvírák Milovice (40 000), Let It Roll v Milovicích (30 000) a Soundtrack Festival v Poděbradech (25 000).

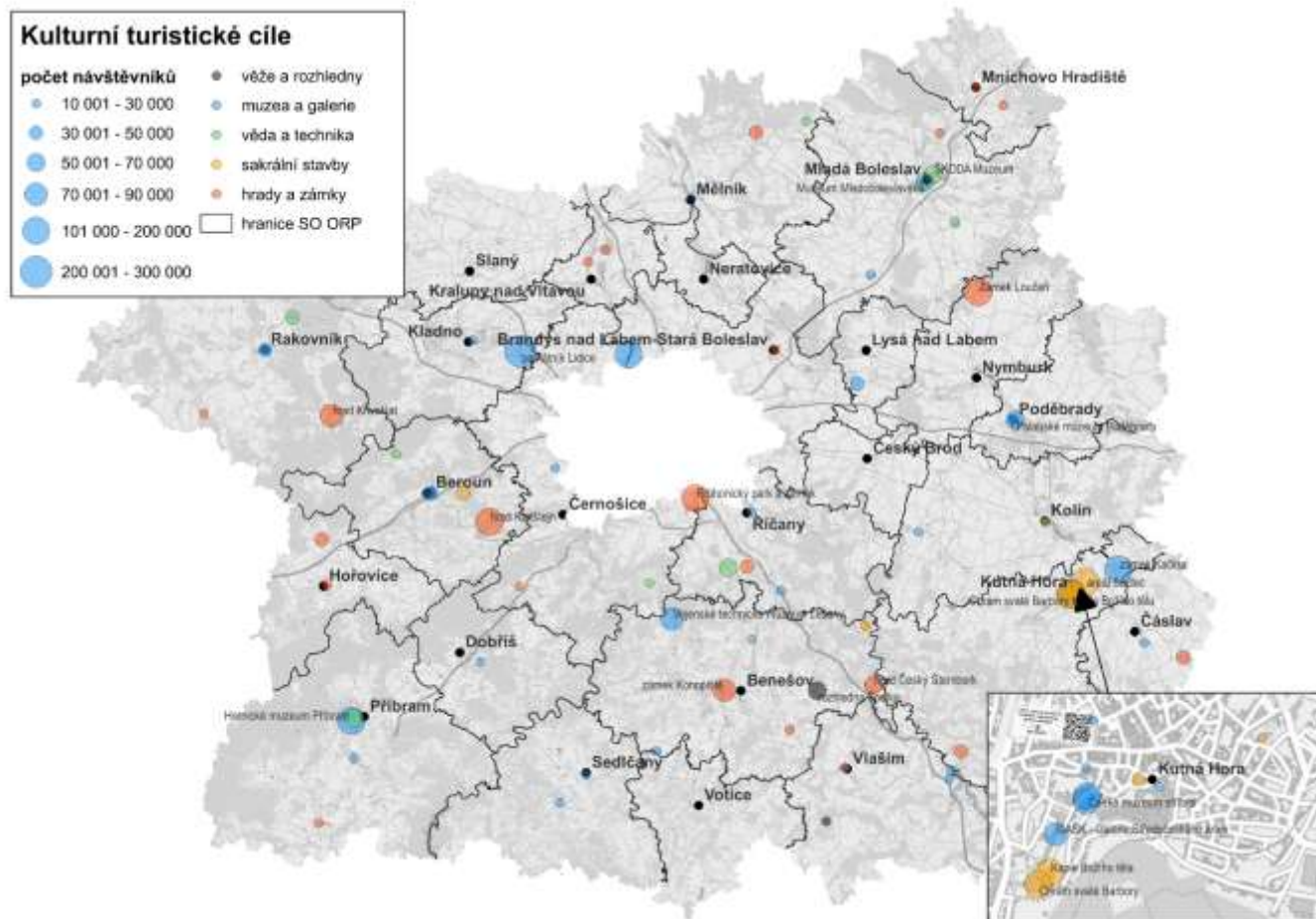
Na schématu (Obrázek 12) je patrná také koncentrace menších akcí severozápadně a západně od Prahy.

I přesto, že kraj finančně přispívá na všechny uvedené akce kromě jedné, na rozdělení dotací do území se to neprojevuje.

Akce s největší návštěvností se často konají mimo atraktivní turistické cíle. (viz Obrázek 13). Výjimku tvoří Mladá Boleslav, zámek Loučeň, Poděbrady a Kutná Hora.

Čísla akcí zobrazených na mapě vysvětluje Tabulka 6, která uvádí také přehled opakovaných akcí kulturního kalendáře včetně údajů o návštěvnosti v roce 2022.

Obrázek 13 Kartogram zobrazující kulturní turistické cíle ve Středočeském kraji dle typu cíle a počtu návštěvníků za rok 2022

Vedle největších turistických atraktivit v podobě památníku Lidice, Kutné Hory, zámku Loučeň a hradu Karlštejn jsou kulturní cíle s návštěvností nad 10 000 osob ročně rozmístěny ve všech obvodech s výjimkou SO ORP Český Brod, Slaný a Votice. Naprostá většina cílů s největší návštěvností se nachází mimo ORP. To neplatí pouze pro cíle situované v Kutné Hoře a v Příbrami.

Tabulka 6 Přehled akcí opakovaného kulturního kalendáře ve Středočeském kraji

Číslo akce	Název akce	Místo konání	Celková návštěvnost (opakovaný návštěvník za rok 2022)
1	Mělnické vinobraní	Mělník	Více než 50 000
2	Národní Svatováclavská pouť	Brandýs nad Labem	40 001 - 50 000
3	Votvírák Milovice	Milovice	30 001 - 40 000
4	Let It Roll	Milovice	20 001 - 30 000
5	Soundtrack festival	Poděbrady	20 001 - 30 000
6	Free Festival	Brandýs nad Labem	10 001 – 20 000
7	Historický letecký den Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	10 001 – 20 000
8	Kulturní Benešov festival City Live	Benešov	10 001 – 20 000
9	Příběh vánočního stromečku	Loučeň	10 001 – 20 000
10	Královské stříbření Kutné Hory	Kutná Hora	5 001 - 10 000
11	Kmochův Kolín	Kolín	5 001 - 10 000
12	STEAM 54 Festival parních lokomotiv	Benešov	5 001 - 10 000
13	Lodě na Labi	Nymburk	5 001 - 10 000
14	Hudební festival Dvořákova Nelahozeves	Nelahozeves	3 001 - 5 000
15	Sukovy Sedlčany	Sedlčany	3 001 - 5 000
16	Hudební festival Sukovy Sedlčany	Sedlčany	3 001 - 5 000
17	Královský průvod z Prahy na Karlštejn	Beroun	3 001 - 5 000
18	Rock of Sadská	Sadská	3 001 - 5 000
19	Metalové sympozium	Mladá Boleslav	3 001 - 5 000
20	Mezinárodní hudební festival Talichův Beroun	Beroun	3 001 - 5 000
21	Noir Film Festival	Český Šternberk	3 001 - 5 000
34	40. Kladenské dvorky	Kladno	3 001 – 5 000
22	Festival Jarmily Novotné	Zámek Liteň	1 000 - 3 000
23	Tuchlovická pouť	Tuchlovice	1 000 - 3 000

Číslo akce	Název akce	Místo konání	Celková návštěvnost (opakovaný návštěvník za rok 2022)
24	Dobřichovická Alotria	Dobřichovice	1 000 - 3 000
25	Mezinárodní hudební festival Kutná Hora	Kutná Hora	1 000 - 3 000
26	V lese fest	Kolín	1 000 - 3 000
27	Hudební festival Antonína Dvořáka Příbram	Příbram	1 000 - 3 000
28	Formanova Čáslav	Čáslav	1 000 - 3 000
29	Divadlo patří dětem	Příbram	1 000 - 3 000
30	Vlčkovice fest	Vlčkovice	méně než 1000
31	Roztoč Fest	Raketová základna Bratronice	méně než 1000
32	Ceny Trilobit	Dolní Břežany	méně než 1000
33	55. Slánské jazzové dny	Slaný	méně než 1000
35	Podlipanské hudební slavnosti	Český Brod	méně než 1000
36	Festival poezie a přednesu Seifertovy Kralupy	Kralupy nad Vltavou	méně než 1000
37	Historické slavnosti ve Zruči nad Sázavou	Zruč nad Sázavou	méně než 1000
38	Hrabalovo Kersko	Kersko	méně než 1000
39	Libický divadelní podzim	Libice	méně než 1000
40	Skutečná liga	Kladno	méně než 1000
41	Creepy Teepee	Kutná Hora	méně než 1000
42	Smetanovy Jabkenice	Jabkenice	méně než 1000
43	SLÁNSKÝ TUPLÁK	Slaný	méně než 1000
44	Pojizerský folklorní festival	Bakov nad Jizerou	méně než 1000
45	Slavnosti levého a pravého břehu	Roztoky	méně než 1000
46	Česká dvouplátková akademie	Rataje nad Sázavou	méně než 1000
47	Akademie komorní hudby	Nelahozeves, Vysoká u Příbrami ad.	méně než 1000
48	Svatoludmilská pouť na Tetíně	Tetín	méně než 1000
49	Taška Fest	Kladno	méně než 1000

Číslo akce	Název akce	Místo konání	Celková návštěvnost (opakovaný návštěvník za rok 2022)
50	Libčická Hašlerka	Libčice	méně než 1000
51	Divadelní festival Kutná Hora	Kutná Hora	méně než 1000
52	Slánské muzejní léto	Slaný	méně než 1000
53	Dny lidové architektury Středočeského kraje	různá místa Středočeského kraje – skanzeny	méně než 1000
54	Český ukulele festival	Únětice, Kutná Hora	méně než 1000
55	Ortenova Kutná Hora	Kutná Hora	méně než 1000
56	Festival psaní, papíru a kaligrafie Dva písáři fest	Kutná Hora	méně než 1000
	Stavba roku Středočeského kraje*	různá místa SK	nezjištěno
	Středočeské kulturní léto*	různá města	5 001 - 10 000
	Festival J. J. Ryby*	Rožmitál pod Třemšínem, Přeštice, Březnice aj	3 001 - 5 000
	Dny lidové architektury Středočeského kraje*	různá místa SK – skanzeny	méně než 1000

**Akce označené hvězdičkou nejsou na schématu (tj. nemají přiřazené číslo), protože se konají na více místech kraje a tato místa jsou proměnná*

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

5 Příspěvkové organizace

Tato kapitola shrnuje hlavní zjištění z provedené analýzy příspěvkových organizací Středočeského kraje. Středočeský kraj zřizuje ve sledované oblasti celkem 19 příspěvkových organizací, s výjimkou Středočeské vědecké knihovny v Kladně a Ústavu archeologické památkové péče středních Čech se jedná o muzea a galerie.

Analýza se skládala z kvalitativní a kvantitativní části. Kvalitativní část probíhala formou dotazníkového šetření ředitelů jednotlivých institucí a zaměřila se na fungování příspěvkových organizací na strategické úrovni. Dotazníky se ptaly mimo jiné na slabé a silné stránky organizací, jejich příležitosti a hrozby, roli pro komunitu a cestovní ruch, publikum a trendy, které ředitelé vnímají ve svém oboru i ve společnosti. Kvantitativní část analýzy se zaměřila na základní výkonové ukazatele zřizovaných institucí, které se týkají financování a návštěvnosti v desetiletém trendu. Zdrojem statistických údajů kvantitativní části je Národní informační a poradenské středisko (NIPOS), v některých případech byla využita data dodaná přímo zřizovanými institucemi v rámci zpětné vazby.

Cílem analýzy bylo popsat základní ukazatele, které má smysl sledovat na úrovni krajské strategie ve vztahu k prioritám krajského rozpočtu a rozvoji území a dále dynamice interakce organizace s publikem. Indikátory ke sledování byly vybrány ve spolupráci s experty Středočeského kraje, zástupci zřizovatele.

Autoři analýzy jsou si plně vědomi, že se z pohledu organizací jedná o vyhodnocení pouze jedné části činnosti, kterou mají organizace za úkol z titulu svého zřízení, kterým je v případě muzeí obecně řečeno a) starost o péči a uchování kulturního dědictví regionu a b) prezentace sbírek veřejnosti a další práce s veřejností a v případě knihoven služby knihovní, informační a práce s komunitou.

5.1 Profily příspěvkových organizací Středočeského kraje

Název příspěvkové organizace	Popis organizace
České muzeum stříbra	České muzeum stříbra, založené v roce 1877, spravuje více než 170 000 sbírkových předmětů, včetně archeologických, numismatických a výtvarných artefaktů. Jedná se o jedno z nejstarších a nejbohatších muzeí v ČR. V Kutné Hoře pravidelně pořádá sezónní výstavy v Kamenném a Tylově domě a umožňuje veřejnosti přístup k muzejní knihovně a badatelským službám. V reprezentačních prostorách Hrádku se konají koncerty, přednášky a společenská setkání.
Galerie Středočeského kraje (GASK)	GASK je muzeum umění, které pěstuje otevřený vztah k uměleckým dílům a podporuje dialog nad současnými společenskými tématy. Jeho sbírky představují významný přehled českého výtvarného umění z 20. a 21. století. Prostřednictvím výstav a programů se snaží oslovit různé věkové skupiny a zpřístupnit tak umění širší veřejnosti. Jeho činnost v Kutné Hoře vytvořila je multifunkční centrum s bohatým programem.
Hornické muzeum Příbram	Hornické muzeum Příbram je významnou kulturní a národní kulturní památkou a jedním z největších hornických muzeí v Evropě. Poskytuje více než 70 stálých expozic a prohlídkových tras, které návštěvníkům přibližují bohatou historii hornictví. Kromě areálů v Příbrami – Březových Horách (Ševčínský důl, Důl Anna a Důl Vojtěch), prezentuje historii hornictví také v dalších lokalitách dotčených báňskou činností (Vysokochlumecko – těžba zlata, antimonu, žuly; Novoknínsko – těžba zlata; Vojna a Bytíz – těžba železných rud, stříbra a olova, uranové rudy). Díky jízdě hornickým vláčkem a návštěvě historických dolů umožňuje interaktivní prožitek této důležité části regionálního dědictví. V katastru obce Vysoký Chlumeck u Sedlčan na pozemku o rozloze 3 ha vzniklo muzeum lidových staveb, do kterého byly přeneseny typy nejohroženějších lidových staveb, které by v regionu na svém původním místě zanikly. Oblíbeným cílem je i Muzeum Špýchar v Prostřední Lhotě a Muzeum zlata v Novém Kníně.
Muzeum Českého krasu Beroun	Muzeum Českého krasu v Berouně sídlí v historickém Jenštejském domě ze 17. století a je zaměřeno na historii a geologii Českého krasu a Barrandienu. Muzeum nabízí pestré výstavní programy včetně expozice pod širým nebem nazvané Geopark Barrandien a Krátkodobé výstavní síně Konírna. Další expozice jsou umístěny v Plzeňské bráně, zahrnující historii městského opevnění a města samotného. Muzeum má také pobočky v Žebráku a Hořovicích, které se věnují historii těchto měst a regionálním tématům.
Muzeum Mladoboleslavsko	Muzeum Mladoboleslavsko, umístěné na historickém hradě v Mladé Boleslavi, je zasvěceno minulosti města a okolí. Expozice prezentují vývoj oblasti od nejstarších osídlení až po moderní éru, včetně historie hradu a jeho přeměn na kasárna a sklad textilu. Stálé expozice ukazují život v regionu, práci barokní sochařské dílny rodiny Jelínků a tradiční řemesla. Popularizaci prvních pokusů o překonání zemské přitažlivosti a technice se věnuje Letecké muzeum Metoděje Vlacha. Historii Ralska a lidové architektury se věnuje Fara v Dolní Krupě, Muzeum Benátecka a Podbezdězí zajímavostem zdejších regionů.
Muzeum Podblanicka	Muzeum Podblanicka, umístěné na vlašimském zámku, nabízí návštěvníkům rozmanité expozice o historii a kulturním dědictví v regionu Podblanicka. Patří sem expozice o romantických parcích v Čechách a zahraničí, historie vlašimského zámku, loveckého a sportovního střelctví a dějin firmy Sellier Bellot. Muzeum zpřístupňuje zámecké sklepení a pořádá koncerty komorní hudby, přednášky a krátkodobé

	výstavy galerijního typu. Na zámku v Růžkově Lhotici prezentuje historii spojenou s pobytem Bedřicha Smetany a v Benešově regionální zajímavosti.
Muzeum T.G.M Rakovník	Muzeum T.G.M. v Rakovníku, založené v roce 1895, dokumentuje vývoj regionu od pravěku až po 19. století. Je důležitou institucí zachovávající kulturní a historické dědictví regionu. Muzeum se nachází v historickém domě postaveném cisterciáky v 16. století. Expozice zahrnují archeologické nálezy, historii místní keramické továrny RAKO a prezentaci místní geologie a rybníkářství. V Lánech připomíná historii první republiky rozsáhlá expozice věnovaná T. G. Masarykovi. V domku, který prezidentova dcera Alice G. Masaryková věnovala Československému červenému kříži, se návštěvník seznámí s počátky péče o raněné na bojištích světových válek. Muzejní expozice najdou návštěvníci také ve Vlastivědném muzeu Jesenice, Památníku Joachima Barranda Skryje a Pamětní síni Jaroslava Fraňka Nezabudice.
Oblastní muzeum Praha-východ	Oblastní muzeum Praha-východ, založené v roce 1911, sídlí v historickém domě v Brandýse nad Labem. Muzeum prezentuje vývoj regionu od pravěku až po moderní dobu skrze čtyři objekty, včetně Arnoldinovského domu a brandýské katovny, která zachycuje temnou historii hrdebního práva. Mezi expozicemi jsou také zřícenina hradu Jenštejn a Památník Josefa Lady v Hrusicích, který přibližuje tvorbu slavného malíře, autora postavy a dětské knihy Mikeš, a dále jeho dcery Aleny. Další část muzea, Horní zámek v Panenských Břežanech, slouží jako Památník národního útlaku a odboje.
Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbramě	Vysoká u Příbramě je místo, kde strávil více než 20 let svého života slavný hudební skladatel Antonín Dvořák. Památník je situován do novorenesančního zámečku obklopeného krásným anglickým parkem. Expozice zámečku představuje životní osudy původních majitelů a významné osobnosti, se kterými se Dvořák stýkal. Procházky po okolí, které lze spojit s interaktivním digitálním průvodcem, nabízejí možnost prohlédnout si místa, jež ovlivnila jednoho z nejvýznamnějších českých hudebních skladatelů. V domě, kde strávil inspirující léta spisovatel a básník Josef Václav Sládek, je kromě expozic také kavárna.
Památník Karla Čapka ve Staré Huti u Dobříše	Památník Karla Čapka ve Staré Huti je věnován životu a dílu spisovatele Karla Čapka, jeho ženy Olgy Scheinpflugové i jejich přitele, novináře Ferdinanda Peroutky. Sídlí v bývalém letním sídle Čapků na Příbramsku. Historický areál, nazývaný také Strž, nabízí návštěvníkům pohled do jejich života a tvorby. Čapkovy literární inspirace zde získávaly podněty, a dům sloužil jako kulturní centrum, kde se setkávaly osobnosti české kultury a politiky.
Polabské muzeum	Polabské muzeum v Poděbradech je kulturní instituce, která představuje bohatou historii a kulturní dědictví Poděbradska a Polabí. Nachází se v historickém centru města a nabízí expozice zahrnující archeologii, historii, umění a tradice regionu. V Památníku krále Jiřího z Poděbrad je prezentován tento český velmož zvolený králem. Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem v sousedství renesančního zámku je pozůstatkem romantické touhy místních šlechticů zachovat malebnost české vesnice. Vlastivědné muzeum Nymburk a Hrabalova chata v Kersku se věnují regionálním zajímavostem a odkazu spisovatele světového jména. Muzeum Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem připomíná významného orientalistu, který rozluštil jazyk starověkých Chetitů.
Rabasova galerie Rakovník	Rabasova galerie v Rakovníku je významným kulturním centrem, které je pojmenováno po malíři a sochaři Václavu Rabasovi. Galerie je známá svou sbírkou uměleckých děl tohoto významného českého výtvarníka, který patřil k okruhu tzv. Pátečníků. Nachází se v historickém centru města Rakovník a pravidelně pořádá výstavy moderního i tradičního umění, které přitahují milovníky kultury z celého

	<p>regionu. Důležitým místem setkávání umělců a veřejnosti je také přilehlá synagoga, která přispívá k obohacení kulturního života města a okolí.</p>
<p>Regionální muzeum Mělník</p>	<p>Regionální muzeum Mělník je klíčovou institucí pro poznání historie a kultury regionu. Nachází se ve městě Mělník a poskytuje pohled do bohaté minulosti tohoto historického místa. Expozice muzea mapují historické události, tradiční řemesla a život místních obyvatel se specifickou dovedností výroby dětských kočárků a houpadel. Muzeum aktivně spolupracuje s komunitou a pořádá řadu edukačních programů už pro nejmenší děti. Výjimečným místním architektonickým kulturním dědictvím je zpřístupněné skalní obydlí ve Lhotce u Mělníka, které přitahuje návštěvníky z celého kraje.</p>
<p>Regionální muzeum v Jílovém u Prahy</p>	<p>Regionální muzeum v Jílovém u Prahy se specializuje na historii těžby zlata a regionální archeologii. Nachází se v historické budově zvané Mince, kde dříve sídlil horní úřad. Expozice muzea představují vývoj těžby zlata, včetně pracovních nástrojů, historických dokumentů a modelů těžebních zařízení. Muzeum také nabízí archeologickou expozici věnovanou benediktinskému klášteru Stětí sv. Jana Křtitele a tramské subkultuře v jižním okolí Prahy.</p>
<p>Regionální muzeum v Kolíně</p>	<p>Regionální muzeum v Kolíně, je kulturní institucí s více než stoletou tradicí, která shromažďuje, uchovává a vystavuje početný fond sbírkových předmětů z oblasti archeologie, historie, dějin umění, národopisu a přírodních věd. V těchto oborech zároveň poskytuje expertní činnost. Muzejní expozice se nacházejí ve Veigertovském domě na Karlově náměstí a ve dvou dalších historicky cenných objektech v areálu chrámu sv. Bartoloměje v Brandlově ulici. V muzeu se každoročně koná řada tematicky zaměřených krátkodobých výstav, přednášek a dalších doprovodných programů. Další bohatou činnost s těžištěm v národopisné oblasti soustřeďuje muzeum do Kouřimi, do Muzea lidových staveb. V Českém Brodě se těžiště práce Podlipanského muzea opírá o husitskou historii, v Hradeníně postupně rekonstruuje život nejnižší šlechty ve středověké tvrzi, v Lošanech se program Mašínova statku – Památníku tří odbojů zaměřuje na dějiny 20. století.</p>
<p>Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně</p>	<p>Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně je významnou kulturní institucí, která shromažďuje a prezentuje bohaté dědictví regionu. Jeho název nese poctu významnému kladenskému rodákovi, lékaři a archeologovi Františku Sládečkovi. Muzeum se zaměřuje na historii a kulturu Kladenska a okolí, představuje vývoj hornictví, průmyslu a života obyvatel regionu. Své návštěvníky seznamuje s archeologickými nálezy, historickými událostmi a kulturním dědictvím prostřednictvím expozic, přednášek a dalších aktivit. Neméně významná je připomínka hornické a hutnické technické znalosti v Hornickém skanzenu Mayrau ve Vinařicích u Kladna a promyšleného opevnění pro obranu první republiky v bunkru v Bratronicích. Sládečkovo muzeum přispívá k porozumění bohaté historie a tradic regionu Kladenska.</p>
<p>Středočeská vědecká knihovna v Kladně</p>	<p>Středočeská vědecká knihovna v Kladně je klíčovým poskytovatelem veřejných knihovnických a informačních služeb ve Středočeském kraji. Sídlí v historické budově bývalého Okresního domu, která byla postavena v letech 1909–1910 podle návrhu architektů Josefa Maříka a Karla Šidlíka a nyní je památkově chráněna. Od roku 1954, kdy se do budovy přestěhovala, knihovna poskytuje širokou škálu služeb a zdrojů pro studenty, výzkumníky a veřejnost.</p>
<p>Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy</p>	<p>Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy sídlí v areálech roztockého zámku a Braunerova mlýna na levém břehu Vltavy nedaleko Prahy. Od svého založení v roce 1957 shromažďuje rozsáhlé sbírky archeologických, přírodovědných, historických, uměleckohistorických a národopisných exponátů, přesahujících region středních Čech. Muzeum je známé svými specializovanými konzervátorskými</p>

a restaurátorskými pracovišti, která poskytují služby nejen ostatním muzeím, ale i soukromým osobám. Areál roztockého zámku je provázaný s bývalým hospodářským dvorem a adaptací části technických objektů vznikla moderní interaktivní archeologická expozice Archevita. Zámek je obklopen parkem z 19. století a hostí celoroční výstavy a kulturní akce. Stálé expozice v zámku i Braunerově mlýně přinášejí poutavé pohledy do minulosti, od atmosféry panství a letních sídel až po soukromý život malířky Zdenky Braunerové, který je pevně spjat s místem.

**Ústav archeologické
památkové péče
středních Čech**

Posláním Ústav archeologické památkové péče středních Čech je vykonávání aktivní archeologické památkové péče regionech Středočeského kraje. Úkolem ústavu je identifikace a ochrana archeologických situací tak, aby nedošlo k jejich ohrožení ani zničení ještě dříve, než budou zdokumentovány a technicky ošetřeny a případné movité nálezy z lokalit vyjmuty, zakonzervovány a bezpečně uloženy v depozitářích a muzeích. Ústav rovněž zajišťuje vědecké zhodnocení zjištěných skutečností a jejich odborné publikování. Výstavy pro širokou veřejnost a vzdělávací programy pro žáky škol se konají v Informačním centru keltské kultury na zámku Nižbor, které slouží jako výstavní prostor.

Zpracoval ONplan, zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

5.2 Potřeby zřizovaných organizací

Hodnoty

Příspěvkové organizace Středočeského kraje, věnující se kultuře a kulturnímu dědictví, identifikovaly jako svou nejsilnější stránku zejména kvalitu svých sbírek, expozic a programu. Pozitivně vnímána je také dobrá dopravní dostupnost a atraktivita budov, ve kterých jednotlivé instituce sídlí. Kulturním institucím se obecně daří zapojovat místní komunitu i občanskou společnost do svého fungování a pořádání akcí. Některé z nich dokonce fungují jako místní komunitní centra. Organizace ve Středočeském kraji zastávají důležitou roli nejen při budování komunit, ale i v rozvoji cestovního ruchu. Velmi často se jedná o populární destinační cíle regionu. Aktivně proto rozvíjejí spolupráci s organizacemi na podporu cestovního ruchu. Na velmi dobré úrovni je také spolupráce s místní samosprávou.

Jako hlavní příležitosti byly identifikovány spolupráce s dalšími subjekty, efektivnější využívání dotací a nacházení alternativních způsobů financování. Obrovský potenciál vidí instituce také ve využívání moderních technologií.

Problémy

Největší slabinou je pro organizace nedostatek personálních kapacit, a to ať už z hlediska jejich počtu či kvalifikace. Příčinou je často nízké ohodnocení. Jisté výhrady měli zástupci organizací také k technickému stavu budov a nemožnosti jejich úprav vzhledem k jejich památkové ochraně. Prostory navíc často nevyhovují potřebám muzejní/knihovnické činnosti a organizacím chybí skladovací prostory a depozitáře. Spousta budov a areálů také nespĺňuje požadavky na bezbariérový přístup pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Některé organizace také uvedly, že jejich expozice jsou zastaralé a nejsou atraktivní pro publikum.

Organizace ohrožuje nedostatek financí a pokles návštěvnosti související se současnou ekonomickou situací a silnou konkurencí. Vnímána je zejména malá návštěvnost ze strany cílových skupin ve věku 15-20 a 21-35 let. Vedení kulturních institucí také často naráží na problém s propagací a oslovování okrajových cílových skupin.

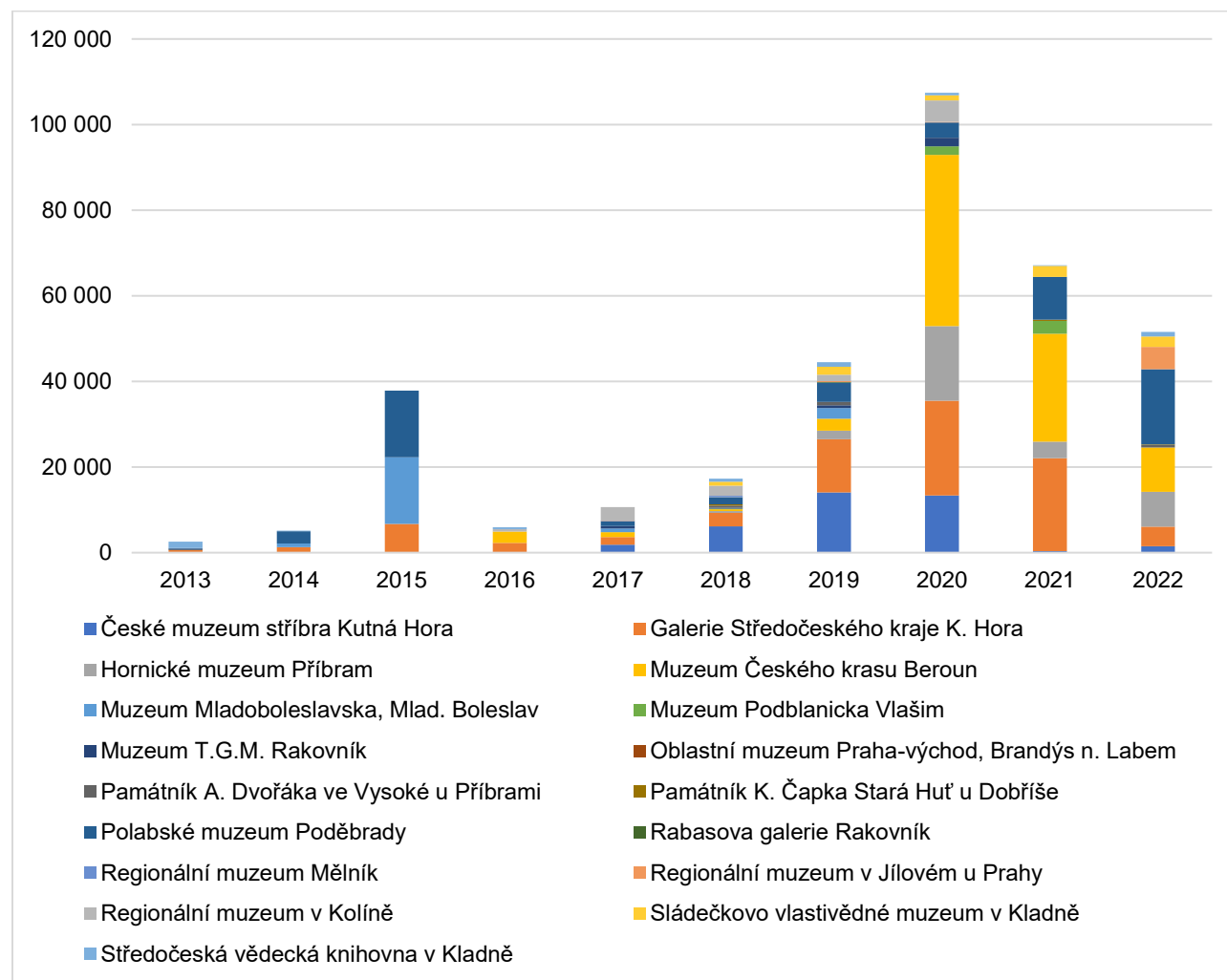
5.3 Financování a návštěvnost

Následující podkapitola vychází z dat organizace NIPOS, nicméně zástupci některých institucí mají pochybnosti, zda byla data v minulosti zadávána správně. Investice do příspěvkových organizací Středočeského kraje, které se věnují kultuře a kulturnímu dědictví, vykázaly výrazný růst od roku 2019. V roce 2020 dosáhly dokonce rekordních 102 milionů korun. Pro srovnání se v roce 2013 jednalo pouze o 1,4 milionu korun, a ještě v roce 2018 to bylo 17,8 milionů korun.

Během období od roku 2013 do roku 2022 byly největšími příjemci investičních dotací a grantů Muzeum Českého krasu v Berouně, GASK Kutná Hora a Polabské muzeum v Poděbradech. Do infrastruktury a vybavení více než poloviny organizací však bylo v posledních deseti letech investováno méně než 10 mil. korun, tři organizace neobdržely v posledních 10 letech dokonce žádnou investiční finanční podporu.

Nerovnosti v rozložení investic by měla do budoucna řešit nová iniciativa z roku 2023, v rámci které organizace ve spolupráci se zřizovatelem připravují investiční plány, sloužící jako podklad pro řízení investic v dlouhodobějším horizontu.

Graf 1 Investiční dotace a granty z rozpočtu státu, kraje nebo obce, od jiných subjektů a ze zahraniční do příspěvkových organizací zřizovaných Středočeským krajem v letech 2013–2022

Zpracoval ONplan, zdroj dat: NIPOS

Převládajícím problémem je kromě nedostatku financí také pokles návštěvnosti. Až do období pandemie vykazovala návštěvnost převážně pozitivní rostoucí trend. Během pandemie však došlo k výraznému poklesu. S rozvolněním opatření se začala návštěvnost opět postupně zvyšovat. Pozitivní vliv na její znovuobnovení měly pořádané akce a doprovodné programy institucí. Počet návštěvníků doprovodných programů často začal růst již během pandemie, což může souviset s vládními nařízeními nebo snahou muzeí a knihoven přilákat návštěvníky zpět. Cizinci na celkové návštěvnosti nehráli příliš významnou roli. Obecně ve většině organizací převládají spíše návštěvníci za snížené vstupné či neplatící.

Ačkoliv řada organizací zaznamenala po odeznění pandemie růst počtu návštěvníků kulturních akcí, zhruba třetina organizací měla v roce 2022 méně než poloviční návštěvnost ve srovnání s daty před pandemií.

Zajímavý je také vývoj soběstačnosti jednotlivých institucí v důsledku pandemie. Zhruba polovina muzeí měla v roce 2022 vyšší soběstačnost než před pandemií. Celkem 7 muzeí mělo v roce 2022 soběstačnost (tzn. podíl tržeb a ostatních provozních výnosů na celkových příjmech) 20 a více procent. Soběstačnost nižší než 10 procent vykazují pouze dvě muzea.

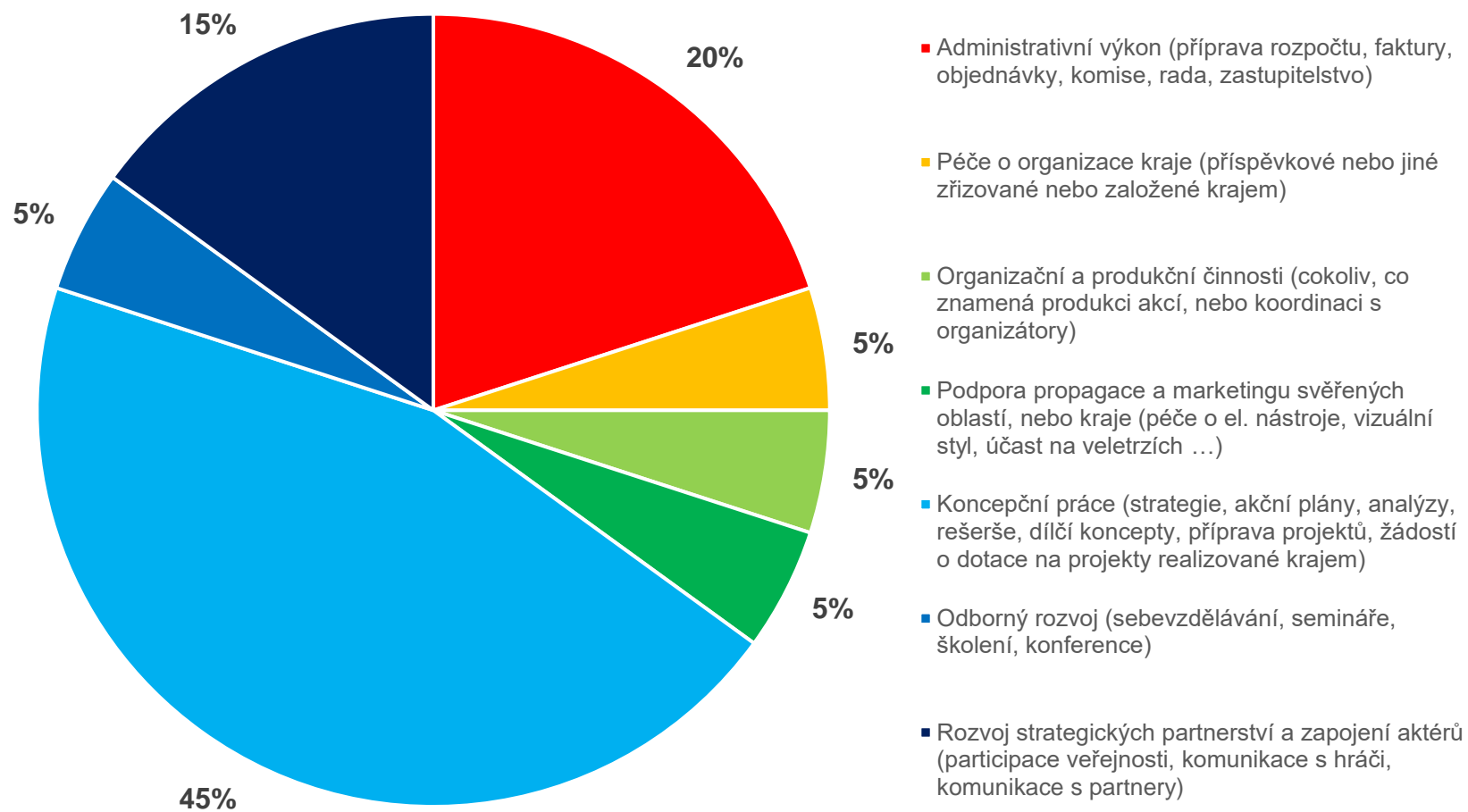
6 Agendy a nástroje podpory kultury

Podkapitola řeší, jakými činnostmi se zabývají jednotlivá oddělení Odboru kultury a památkové péče a jak oddělení sama hodnotí dostatek kapacit na tyto činnosti. V další části hodnotí nástroje podpory kultury a památkové péče, které kraj využívá nebo které mu v portfoliu chybí.

6.1 Agendy oddělení Odboru kultury a památkové péče krajského úřadu

Oddělení cestovního ruchu a koncepcí rozděluje své kapacity především mezi koncepční práci (40 %), administrativu a rozvoj strategických partnerství. Ostatním agendám se věnuje pouze z 5 %.

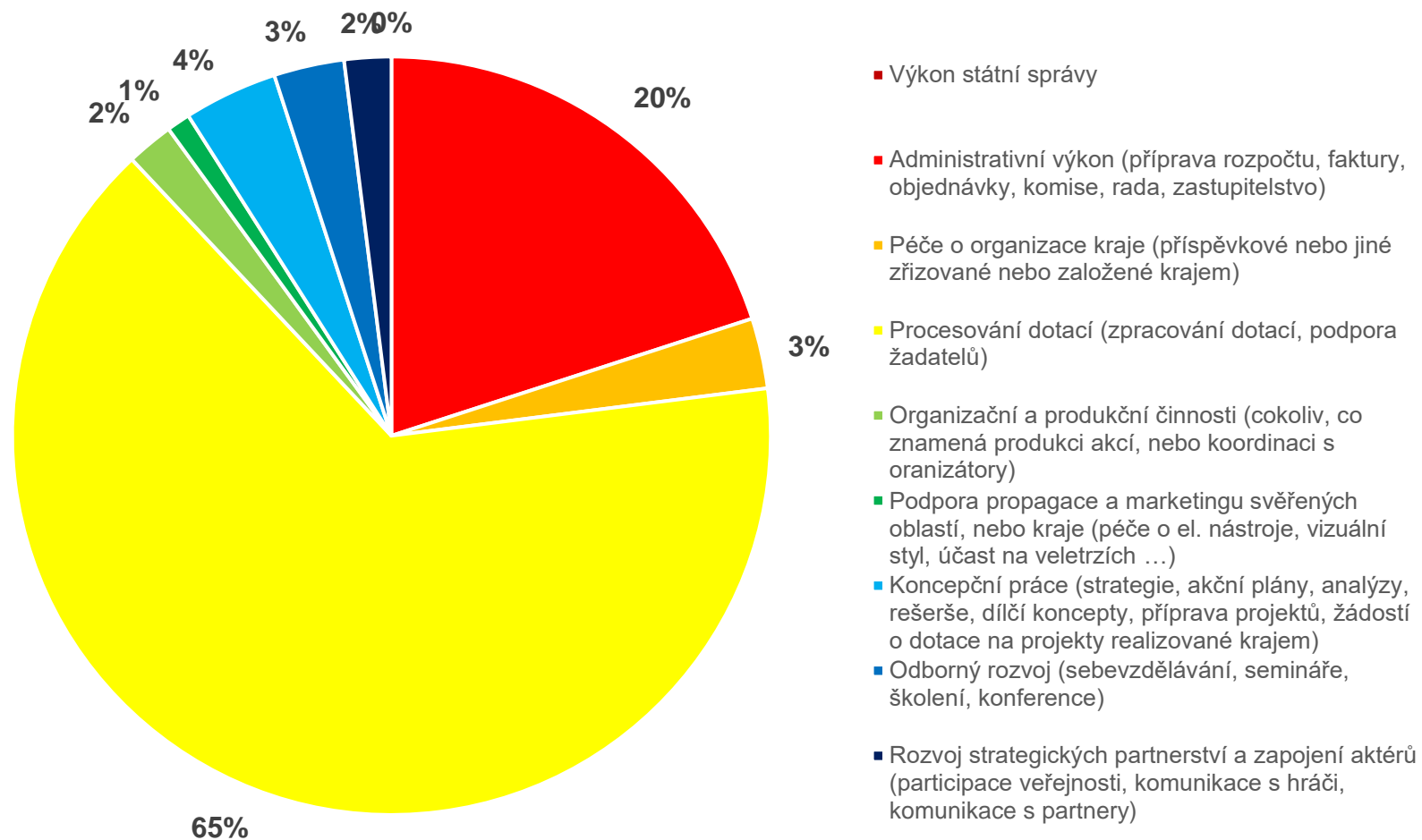
Graf 6 Rozložení kapacit Oddělení cestovního ruchu a koncepcí

Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Oddělení dotací a ekonomiky se věnuje především procesování dotací, část kapacit zabírá také administrativa. Ostatnímu se oddělení věnuje pouze okrajově.

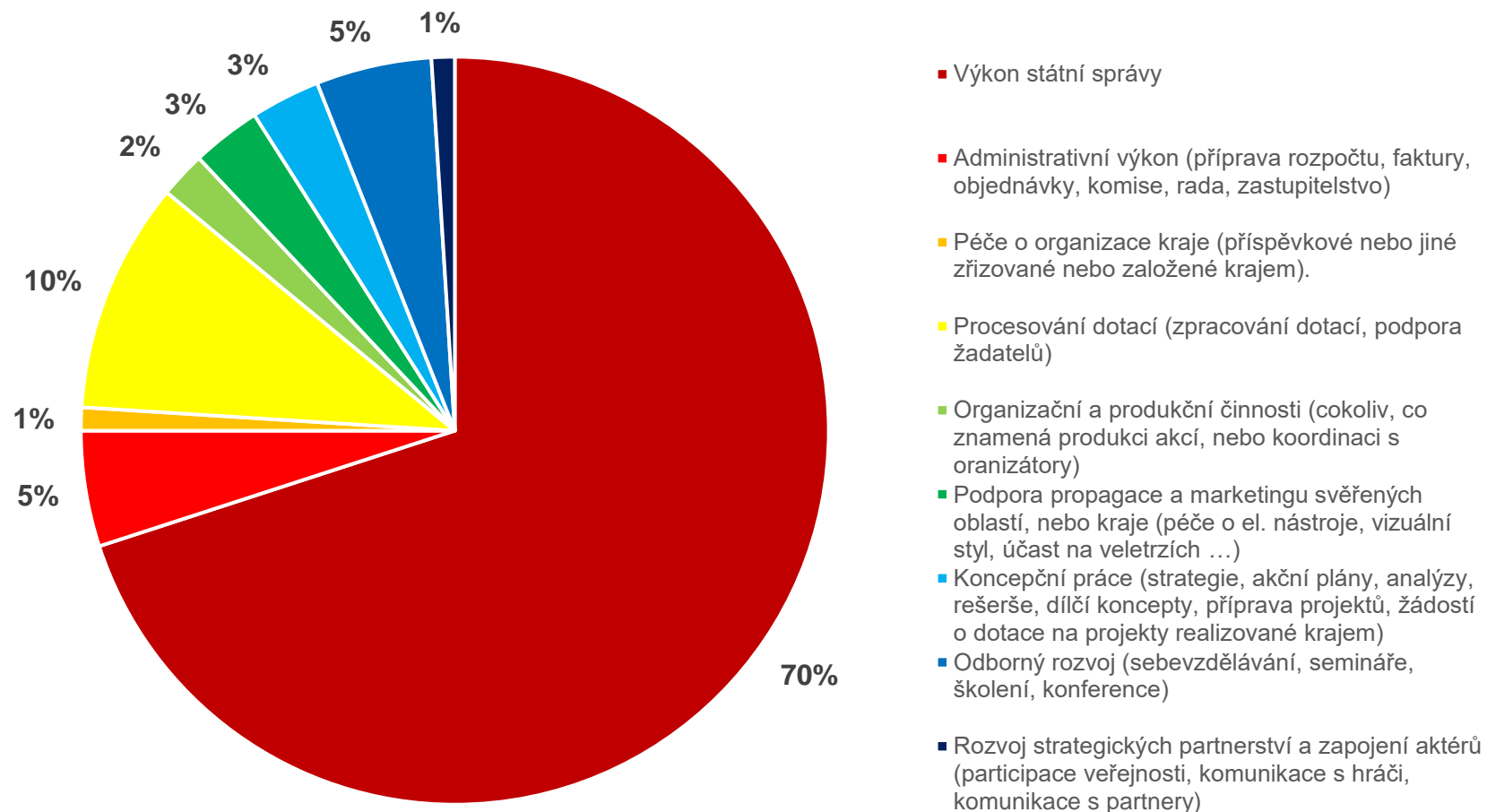
Graf 7 Rozdělení kapacit Oddělení dotací a ekonomiky

Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Klíčovou aktivitou oddělení památkové péče je výkon státní správy (70 % kapacit), v menší míře se věnuje procesování dotací a ostatním činnostem.

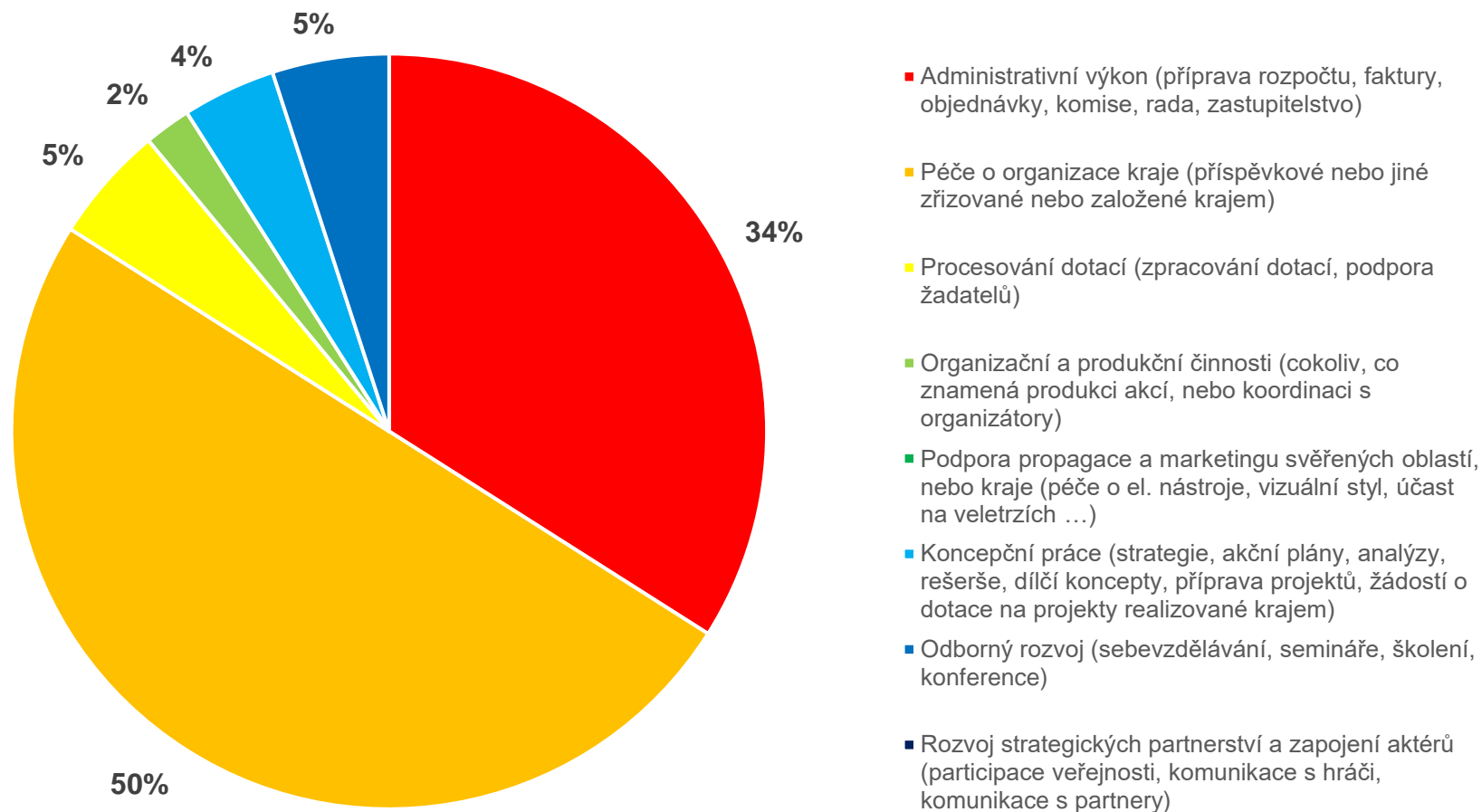
Graf 8 Rozdělení kapacit Oddělení památkové péče

Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Oddělení podpory organizací tomuto tématu věnuje polovinu svých kapacit, třetinu zabírá administrativa. Ostatním tématům se věnuje okrajově, propagaci a rozvoji partnerství vůbec.

Graf 9 Rozdělení kapacit Oddělení podpory organizací

Zdroj dat: Středočeský kraj, 2023

Jednotlivá oddělení hodnotí své kapacity na jednotlivé činnosti jako dobré až výborné, při známkování jako ve škole naprosto převládá dvojka. Trojku (dobré) použilo Oddělení cestovního ruchu a koncepcí pro organizační a produkční činnosti a podpoře propagace, a Oddělení dotací a ekonomiky pro procesování dotací, což může být problematické, neboť se jedná o hlavní činnosti oddělení.

Tabulka 7 Hodnocení dostatku kapacit na jednotlivé aktivity (známkování jako ve škole)

typ agendy a činnosti	Oddělení cestovního ruchu a koncepcí	Oddělení dotací a ekonomiky	Oddělení památkové péče	Oddělení podpory organizací
Celkem (průměr)	2	1,9	2	2
Výkon státní správy		1	2	
Administrativní výkon	2	2	2	2
Péče o organizace kraje	1	2	2	2
Procesování dotací	2	3	2	2
Organizační a produkční činnosti	3	2	2	2
Podpora propagace a marketingu svěřených oblastí, nebo kraje	3	1	2	2
Koncepční práce	1	2	2	2
Odborný rozvoj	2	2	2	2
Rozvoj strategických partnerství a zapojení aktérů	2	2	2	

6.2 Nástroje podpory

Šíře nástrojů využívaných českými kraji a městy na podporu činnosti a rozvoje aktérů kultury a kulturního dědictví, kteří připravují kulturní program pro obyvatele a podnikají v kraji, je velická. Následující tabulka uvádí přehled těchto nástrojů a jejich disponibility na úrovni kraje.

Tabulka 8 Nástroje podpory kultury ve Středočeském kraji I.

Dotační systémy	Propagace	Využití veřejného majetku
✓ jednoleté programové dotace	✓ online nástroje mohou využít ke své propagaci všechny organizace	X osvobození nekomerčních kulturních a komunitních akcí od poplatků za zábory veřejného prostoru
✓ dotace na pronájmy	✓ konference a sympozia spojené se specifickými tématy lokality nebo aktuálními krajskými tématy	X v krajských kulturně-komunitních prostorech jsou dostupné nájmy pro neziskové a komunitní aktivity
✓ individuální dotace	✓ informační centrum, propagační nástroje destinační agentury propagují všechny	- zázemí pro tvorbu, zkušebny, ateliéry, prostory pro spolky za nekomerční nájem
✓ víceleté programové dotace	✓ přístup tištěného programu v novinách nebo jinde je umožněn všem	- prostory pro umělecké rezidence
✓ podpora výjezdů do zahraničí (součást jiného programu)	- občanské i turistické karty sloužící také jako slevové do kulturních institucí	X dočasné využití nevyužitého majetku kraje
X kulturní a komunitní fondy		
X mikro granty		
X participativní rozpočet využitelný na investiční i neinvestiční akce zdola		
- umělecké rezidence a stipendia		
- % na umění ve veřejném prostoru (umísťování děl ve veřejném prostoru)		

Legenda: ✓ kraj má nástroj podpory X kraj nemá nástroj - kraj nástroj nemá, ale je pro něj potenciálně relevantní

DOTAČNÍ SYSTÉMY. Programové dotace v oblasti kultury jsou integrovány do Středočeského fondu kultury o obnovy památek, jsou členěny do oblastí a tematických zadání. Jedná se o oblasti Podpory kultury, Podpory činnosti organizace, Podpory významných výročí, Podpory publikační činnosti, audiovizuálních projektů a nových médií. Samostatně jsou programy Podpora regionálních funkcí knihoven, Podpora regionálních funkcí divadel. Všechny jsou v souladu s programovými dokumenty kraje. Akce mohou získat i garanci víceleté podpory. Ze zpětné

vazby aktérů vyplynulo, že považují programové okruhy i tematická zadání za smysluplně formulovaná. Obecně panuje ovšem shoda napříč sektory, že finanční prostředky z dotací Středočeského kraje jsou nízké a administrativní zátěž je vysoká. Administrativní zátěž akcentují zejména menší a nezávislí hráči, kteří mají menší kapacity na řešení administrativy. Někteří aktéři nemají o možnostech žádat dotace v oblasti kultury dostatečné informace. Za problematické také považují neexistující zpětnou vazbu v případě zamítnutí žádosti a nepřidělené dotace. Aktérům chybí větší podpora a možnost konzultací ze strany Středočeského kraje. Mají také nízké povědomí specificky o dotačních možnostech směřovaných na pronájmy, či na podporu výjezdů do zahraničí v rámci programových okruhů.

Středočeský kraj může zvažovat zavedení méně obvyklých nástrojů podpory pro profesionály v kultuře, jakou představuje podpora rezidencí, po kterých byla zjištěna poptávka mezi zástupci asociací v oblasti literatury, divadla, tance, i výtvarného umění. Stejně tak by bylo dobré zvážit zavedení systematického uvažování o rozvoji umění ve veřejném prostoru v kontextu krajských investic do veřejné vybavenosti.

K podpoře filmové tvorby slouží individuální dotace, které posuzuje komise složená ze zastupitelů kraje, kraj nedisponuje filmovým fondem, jako jiné regiony. Mezi aktéry filmového průmyslu nepanuje shoda na tom, zda by je vhodné, aby kraj filmovým fondem disponoval. Za výhodu filmového fondu považují srozumitelnější komunikaci možností a podmínek podpory navenek k hráčům filmového průmyslu. Zároveň lze skrze smluvní podmínky dotace zavázat produkci např. k propagaci regionu, či využití místních pomocných nebo i odborných služeb, které přivedou finance do místní ekonomiky. Jako protiargument stojí fakt, že Středočeský kraj vzhledem k blízkosti hl. m. Prahy (preferovaná jedna hodina dojezdu, která se vejde do „natáčecího dne“ bez nutnosti štáby ubytovat) bude vždy pro filmové produkce atraktivní a není třeba filmové produkce lákat pomocí financí.

VYUŽITÍ VEŘEJNÉHO MAJETKU PRO KULTURU. Jedním z nástrojů podpory kultury může být i veřejný majetek. A to jak pro trvalé, tak pro dočasné využití. Majetek kraje je využíván především příspěvkovými organizacemi kraje nebo obcí a měst. Nezávislí aktéři využívají tyto možnosti jen minimálně. Kulturní dědictví v majetku kraje je využíváno např. pro Středočeské kulturní léto. Kraj v současnosti nedisponuje nevyužitým majetkem, který by byl vhodný pro dočasné využití aktéry kultury nebo aktéry KKO.

PROPAGACE: Region disponuje v oblasti kultury standardními i nadstandardními komunikačními platformami, které slouží komunikaci se širokou veřejností i s profesionály. (Tabulka 11). Nástroje komunikace s aktéry kultury v regionu jsou postupně rozvíjeny i v rámci procesu přípravy strategie. Připravována je transformace webu kreativnistrednicechy.cz, ze statické databáze aktérů KKO na informační platformu pro všechny, kdo aktivně realizují kulturu v regionu nebo podnikají v kulturních a kreativních odvětvích. Tato transformace odpovídá poptávce po zlepšení informovanosti aktérů v území ze strany krajského úřadu. Zároveň reaguje na zjištěné velmi slabé povědomí v území o národních informačních zdrojích pro profesionály v kultuře a KKO jako *culturenet*, *kreativnicesko*, *kreativnievropa*. Informace o významných projektech v oblasti kultury, které chystá kraj i aktuality z kultury jsou součástí mixu informací, které prezentuje krajský web a fb kanál kraje. Jako tištěné médium funguje časopis *Středočech*, který má i svou mobilní aplikaci. Časopis *Středočech* není čtené a zmiňované médium mezi kulturními aktéry.

Hlavním nástrojem propagace dění v území je web strednicechy.cz spravovaný Středočeskou centrálou cestovního ruchu, který je zaměřen a návštěvníky regionu. Data jsou sbírána pomocí systémů informačních center obcí a oblastními organizacemi destinačního managementu, které fungují v celém regionu vyjma Rakovnicka. Z diskuse s aktéry vyplynulo, že ne všude koordinace sběru dat o akcích v území a jejich publikace funguje optimálně. Není také vždy srozumitelné, jak funguje výběr akcí prezentovaný na celokrajském informačním turistickém webu. Někdy

výběr budí dojem, že jsou preferované aktivity příspěvkových organizací a spíše slabě jsou zastoupeny relevantní projekty, které byly podpořeny dotacemi, ale další iniciativy v území. Spíše než vytvářet nové platformy, je tedy potřeba pracovat na sjednocení a propojení těch existujících, podporovat koordinaci sběru dat a informačních kanálů na místní úrovni. A zároveň přemýšlet o nových pohledech na výběr událostí k prezentaci na celokrajské informační platformě, který zahrne i aktivity, které jsou sice lokální, ale mohou být zajímavé i pro návštěvníky.

Tabulka 9 Nástroje propagace kulturních aktivit

Typ média	Médium	Informace zajišťuje	Způsob využití
Online	Web KÚSK – Aktuality	tiskové odd.	Kultura je jedno z témat, které se prezentuje v aktualitách krajských webových stránek. Podrobnější data o zastoupení témat v aktualitách nejsou k dispozici, směřuje na střední generaci a širokou veřejnost.
	Stránky odboru	Odbor kultury a památkové péče	Stránky odboru prezentují především základní činnosti a působnost odboru, informace o přidělených dotacích, i základní informace o kultuře v kraji.
	Web kreativnistrednicechy.cz	Středočeská vědecká knihovna v Kladně	Webové stránky byly založeny jako databáze aktérů kulturních a kreativních odvětví, prezentace příkladů dobré praxe a prezentace vybraných sbírkových předmětů ze sbírek zřízených muzejních institucí s potenciálem atraktivitu pro spolupráci s aktéry kulturních a kreativních odvětví. V současnosti probíhá jejich transformace na komunikační kanál s širokým spektrem aktérů, kteří realizují kulturní aktivity, nebo podnikají v oblasti kulturních a kreativních odvětví.
	Web srednicechy.cz	Krajská centrála cestovního ruchu	Orientuje se především na široké spektrum zájemců o návštěvu Středočeského kraje, neslouží primárně k prezentaci všech lokálních akcí.
	Facebook KÚSK	tiskové odd.	Pozvánky na akce, informace o proběhlých, otvírání nových budov...; směřuje na střední generaci a širokou veřejnost.
	Instagram KÚSK	tiskové odd.	Zejména pozvánky a fotky akcí, co proběhly, odlehčenější; zejména kultura a turismus, pro mladší publikum.
	Sociální síť „strednicechy“	Krajská centrála cestovního ruchu	Orientuje se především na široké spektrum zájemců o návštěvu Středočeského kraje, neslouží primárně k prezentaci všech lokálních akcí.
Offline	Facebook kreativnistrednicechy	Odbor kultury a památkové péče	Informace o procesu přípravy strategie a o možnostech finanční i nefinanční podpory, dotačních příležitostech, vzdělávání, cílovou skupinou jsou lidé aktivní v realizaci kulturních aktivit, potažmo podnikání v KKO.
	Časopis Středočech (čtvrtletník)	tiskové odd.	Prezentace hlavních témat a projektů, které Středočeský kraj pro své obyvatele řeší a realizuje. Slouží také pro prezentaci činnosti radních. Vůči veřejnosti nedostatečně atraktivní; budou probíhat změny v tonalitě; chodí do všech schránek v SK zdarma (přes milion).

Obecní zpravodaj
(měsíčník)

tiskové odd.

Dostávají starostové do mailu (1144 obcí), jedná se o informace o věcech důležitých pro obce – dotační programy, webináře apod.

Tabulka 10 Nástroje podpory kultury ve Středočeském kraji II.

Společenské uznání	Koordinace a budování kapacit	Podpora rozvoje KKO
✓ záštity bez finančního daru	✓ zřizované organizace spolupracují s místními spolky, podporují je organizačně	✓ architektonické soutěže
✓ nákupy uměleckých děl významných umělců spojených s místem	✓ kapacity na mapování potřeb a strategické řízení	✓ kreativní HUBy a coworkingová centra (spíše na straně soukromého sektoru)
✓ ceny kraje v oblasti kultury, komunity	✓ posilování kapacit v oblasti fundraisingu, marketingu	✓ krajská regionální rozvojová / inovační agentura disponuje nástroji podpory, které zahrnují KKO
✓ prezentace úspěšných uměleckých počinů a osobností v médiích	✓ organizace setkávání a síťování mezi aktéry	✓ funkční filmová kancelář
- záštity s finančním darem	- získávání dotací na vlastní inovativní projekty kraje, do kterých jsou zapojeni aktéři	✓ kreativní centra
	- podpora síťování kult. aktérů s podnikateli	- kreativní vouchery
		- kreativní inkubátory
		X budování kulturních a kreativních čtvrtí
		X zóny se specifickými regulacemi nočního klidu spojené s noční ekonomikou

Legenda: ✓ kraj má nástroj podpory X kraj nemá nástroj ? informace není dostupná - kraj nástroj nemá, ale je pro něj potenciálně relevantní

SPOLEČENSKÉ UZNÁNÍ. Kraj uděluje následující ocenění: Mistři rukodělné výroby, Stavbu roku, Středočeský Kramerius a Středočeský MARK. Záštity bez finančního daru uděluje hejtmanka nebo radní, zvážít do budoucna je možné i ceny s finančním darem například ve spolupráci s partnery. Prezentaci úspěšných umělců zajišťuje odbor kultury ve spolupráci s tiskovým odborem. Ze zpětné vazby aktérů vyplývá, že mají zájem o zvyšování statusu kultury a vyšší diverzifikaci ocenění v oblasti kultury a zároveň zvyšování prestiže ocenění. Pro aktéry je to důležité i pro jejich činnost na lokální úrovni, kde ne vždy lokální politická reprezentace chápe význam jejich činnosti pro lokalitu. Aktéři přišli i s nápadem udělovat

specifické ceny za kulturně-komunitní počiny v oblastech, které lze označit za vnitřní periferie regionu. Nákupy uměleckých děl zajišťují příspěvkové organizace dle koncepce sbírkotvorné činnosti, dle konceptu akviziční činnosti organizací.

KOORDINACE A BUDOVÁNÍ KAPACIT. Odbor kultury a památkové péče více než rok disponuje novým oddělením koncepcí a cestovního ruchu, které buduje know a how a kapacity na koncepční řízení a datovou podloženou znalost o prostředí kultury a KKO v regionu. Setkávání aktérů kraj realizuje prostřednictvím regionální funkce knihoven, v rámci prezentace programu podpory kultury, nově principy setkávání s aktéry kultury v území také nastavuje proces přípravy strategie kultury. Kraj v oblasti kultury nemá žádnou zákonem vymezenou metodickou povinnost vůči aktérům kultury v území, na rozdíl od oblasti kultury. Mezi aktéry je ale velký zájem o síťování, sdílení zkušeností a know-how, role kraje je tedy klíčová právě v této oblasti. Aktéry, včetně veřejné správy, zajímá běžná výměna zkušeností, sdílení know – how v oblasti managementu, marketingu i fundraisingu organizací i možnost opřít se argumentačně o zkušenosti jiné obce při prosazování nějaké inovace. Středočeská centrála cestovního ruchu v tomto smyslu nabízí možnost školení v oblasti marketingu a copywritingu sociálních sítí.

PODPORA ROZVOJE KKO. Jako důležité téma vzešlé z diskuse se ukazuje posílení role kraje v budování kvality vyšší kvality architektury, urbanismu i péči o krajinu v území zejména na úrovni vlastních veřejných investic a dále koordinační roli v území.

Středočeský kraj je zřizovatelem příspěvkové organizace Středočeské inovační centrum (SIC), založené za účelem podpory inovací a podnikání v regionu. SIC nabízí začínajícím i zkušeným podnikatelům různé způsoby podpory, které pomohou zrealizovat nápad, který má komerční potenciál, provést procesem rozšíření firmy, nebo propojit startupy s investory. Skrze kreativní vouchery byla také po omezenou dobu podporována spolupráce kreativců a firem. V současnosti jsou propagovány zejména národní kreativní vouchery. Kreativní centra podpořená z programu malých a velkých kulturních a kreativních center vznikají v Nelahozevsi a v Kralupech nad Vltavou, kreativní HUBy jsou spojené s kreativními centry, například v Nižboru.

Tabulka 11 Nástroje podpory kulturního dědictví ve Středočeském kraji

Dotační systémy	Propagace	Využití veřejného majetku
✓ jednoleté programové dotace	✓ online nástroje mohou využít ke své propagaci všechny organizace	✓ kulturní dědictví v majetku kraje je využíváno pro kulturní aktivity v lokalitách
✓ individuální dotace	✓ konference a sympozia spojené s kulturním dědictvím	
✓ víceleté programové dotace	✓ informační centrum, propagační nástroje destinační agentury, propaguje všechny kulturní památky/vlastníky, kteří mají zájem	
	✓ přístup tištěného programu v novinách nebo jinde pro všechny	
Společenské uznání	Koordinace a budování kapacit	Podpora rozvoje KKO
✓ záštity bez finančního daru	✓ kapacity na mapování potřeb a strategické řízení	✓ digitalizované kulturní dědictví je dostupné pro využití aktéry KKO
✓ ceny kraje v oblasti kulturního dědictví – projekty	✓ posilování kapacit v oblasti fundraisingu a marketingu vlastníků památek	✓ podpora rozvoje produktů a spolupráce aktérů KKO a kulturního dědictví
✓ prezentace úspěšných revitalizací či přímo vlastníků	✓ organizace setkávání a síťování mezi aktéry	✓ podpora rozvoje produktů a spolupráce aktérů KKO a cestovního ruchu
✓ záštity s finančním darem	✓ metodická podpora pro vlastníky (včetně čerpání dotací)	
	✓ metodická podpora pro obce	
Legenda: ✓ kraj má nástroj podpory		

DOTAČNÍ SYSTÉMY. V oblasti památkové péče kraj disponuje všemi obvyklými nástroji pro podporu. U víceletých dotací si mohou vlastníci časově rozvrhnout průběh.

PROPAGACE. Kulturní dědictví patří mezi hlavní témata informačních portálů v oblasti cestovního ruchu.

VYUŽITÍ VEŘEJNÉHO MAJETKU. Vybrané kulturní dědictví v majetku kraje je využíváno především příspěvkovými organizacemi kraje v oblasti kultury, vzdělávání a dalších nebo obcí a měst.

SPOLEČENSKÉ UZNÁNÍ. Kraj je zapojen do celostátních přehlídek – Stavba roku, Má vlast cestami proměn, Stavba roku SK, Urbanistický projekt roku, Česká cena za architekturu. Úspěšné revitalizace či vlastníci v oblasti památkové péče jsou prezentovány na Dnech lidové architektury. Chybí regionální prestižní ocenění v oblasti památkové péče.

KOORDINACE A BUDOVÁNÍ KAPACIT. Kraj má zákonem ukotvenou metodickou povinnost vůči odborným pracovníkům památkové péče na úrovni ORP. Kraj pořádá porady pro ORP, metodické dny, setkání se starosty. Metodická podpora pro vlastníky památek je realizována prostřednictvím konzultací a seminářů.

PODPORA ROZVOJE KKO. Kulturní dědictví dostupné pro využití aktéry KKO je digitalizované v rámci webu Kreativní střední Čechy, IT podpora katalogu sbírkových předmětů na stránkách kraje skončila. V rámci celostátních kampaní, např. Regionální potravina Středočeského kraje nebo udělování titulu Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje je podporován rozvoj produktů a spolupráce aktérů KKO a kulturního dědictví. Na podporu rozvoje produktů a spolupráce aktérů KKO a cestovního ruchu připravuje SCCR obchod regionálních výrobků v rámci TIC v Husově ulici a marketingovou komunikaci spojenou s jeho otevřením.

7 Souhrn zjištění kapitoly

- V kraji je 38 národních kulturních památek, 2 z nich jsou na seznamu světového dědictví UNESCO
- Počet NKP v kraji je v porovnání s ostatními kraji druhý nejvyšší po Hlavním městě Praha.
- Kraj má druhý nejvyšší počet památek ve správě NPÚ ze všech regionů
- Rozmístění památek nekoreluje s objemem dotací získaných vlastníky z krajských dotačních systémů na revitalizace objektů v jednotlivých SO ORP, podstatou roli hrají i jiné faktory (iniciativa vlastníků památek v území apod.)
- V kraji se nachází 3 archeologické památkové rezervace, 2 městské a 10 vesnických, 34 městských zón a 26 vesnických, 2 krajinné památkové zóny
- V kraji je celkem 814 knihoven na 1144 obcí. Regionální funkci plní Středočeská vědecká knihovna v Kladně a 4 pověřené knihovny.
- Ve Středočeském kraji se nachází nejméně 100 muzeí a 10 galerií s 56, respektive 4 pobočkami
- 39 zjištěných muzeí a galerií má své sbírky zapsány v Centrální evidenci sbírek (CES), 17 z nich zřizuje kraj, 18 obec a 4 stát.
- Obce zřizují muzea a galerie především v SO ORP Mladá Boleslav (7) a Beroun (5)
- Kina, divadla a kulturní domy jsou situovány především do míst s vyšší hustotou obyvatel, podobně jako ostatní kulturní infrastruktura.
- V kraji se nachází 10 divadel, 45 kin a nejméně 107 kulturních domů
- Divadla jsou situována převážně do ORP, kina jsou i v menších obcích
- Kulturní domy byly identifikovány ve všech SO ORP. Bílá místa jsou na Kutnohorsku, Kolínsku a Čáslavsku.
- Společenské sály jsou rovnoměrně rozprostřené, sokolovny jsou jen v některých SO ORP
- Ve Středočeském kraji funguje 14 středních škol s uměleckým zaměřením nebo obory, 64 základních uměleckých škol se 72 pobočkami a 19 domů dětí a mládeže a středisek volného času s 12 pobočkami.
- Střední školy zřizuje především kraj nebo soukromý sektor, u základních uměleckých škol jsou to většinou obce. Domy dětí a mládeže pak zřizují stejnou měrou obce i kraj.
- V kraji se v průběhu roku koná celkem 59 akcí opakovaného kulturního kalendáře, kraj finančně podporuje všechny kromě jedné. Většina se zaměřuje na současnou nebo vážnou hudbu
- Velká část akcí má dlouhou tradici. Nejvíce akcí, které se konají dodnes pochází z let 2011 až 2015.
- Akce s největší návštěvností jsou koncentrovány na severovýchodního kvadrantu kraje, menší severozápadně a západně od Prahy
- Investice do příspěvkových organizací vykázaly od roku 2019 výrazný růst, v roce 2020 dosáhly dokonce rekordních 102 milionů korun.
- Během období od roku 2013 do roku 2022 byly největšími příjemci investičních dotací a grantů Muzeum Českého krasu v Berouně, GASK Kutná Hora a Polabské muzeum v Poděbradech.
- Zhruba polovina muzeí měla v roce 2022 vyšší soběstačnost než před pandemií. Celkem 7 muzeí mělo v roce 2022 soběstačnost 20 a více procent. Soběstačnost nižší než 10 procent vykazují pouze dvě muzea.

8 Hodnoty a problémy

Hodnoty

- Počet NKP v kraji je v porovnání s ostatními kraji čtvrtý nejvyšší.
- Kraj má druhý nejvyšší počet památek ve správě NPÚ ze všech regionů – finanční účast státu
- Hustá síť knihoven
- Chybějící kulturní centra nahrazují společenské sály.
- Po celý rok jsou v kraji dostupné festivaly a kulturně-vzdělávací akce.
- Velké množství významných kulturních akcí s dlouholetou tradicí, které tvoří páteř opakovaného kulturního kalendáře, které téměř všechny podporuje kraj
- Téměř polovina kulturních akcí má nadregionální význam
- Příspěvkové organizace vyzdvihují kvalitu svých sbírek, expozic a programu, dopravní dostupnost a atraktivita budov, ve kterých sídlí.
- Kulturním institucím se daří zapojovat místní komunitu i občanskou společnost do svého fungování a pořádání akcí.
- Příspěvkové organizace jsou často populární turistické cíle regionu.
- Příspěvkové organizace dobře spolupracují se samosprávou v místě působení.
- Nerovnosti v rozložení investic do příspěvkových organizací by měla do budoucna řešit nová iniciativa z roku 2023, v rámci které organizace ve spolupráci se zřizovatelem připravují investiční plány, sloužící jako podklad pro řízení investic v dlouhodobějším horizontu.
- Oddělení Odboru kultury a památkové péče hodnotí své kapacity na svěženou agendu v průměru známkou 2

Problémy

- Dotace kraje do památkové péče v území nesouvisí s rozmístěním památek, ale s aktivitou vlastníků
- Pověřené knihovny nejsou v regionu rovnoměrně rozloženy a obslužnost knihoven v zázemí Prahy a na Rakovnicku je organizačně obtížnější vzhledem ke vzdálenosti od pověřené knihovny.
- V SO ORP Mělník, Neratovice a Kralupy nad Vltavou, Mnichovo Hradiště, Votice a Vlašim je minimum muzeí a galerií
- V jižní a v okrajových částech regionu je příležitostí ke kulturnímu vzdělávání výrazně méně, než je tomu v okolí Prahy. Doprava a celková dostupnost je tak mnohem horší a může představovat bariéru pro kulturní rozvoj dětí a mládeže.
- Příspěvkové organizace konstatují nedostatek personálních kapacit, důvodem jsou především nízké mzdy
- Technický stav budov příspěvkových organizací je často nevyhovující, památková ochrana je mnohdy limitem přizpůsobit objekty současným potřebám muzejní (knihovnické) činnosti i návštěvníků
- Příspěvkové organizace ohrožuje nedostatek financí a pokles návštěvnosti související se současnou ekonomickou situací a silnou konkurencí, zároveň je zde nižší návštěvnost ze strany cílových skupin ve věku 15-20 a 21-35 let.

- Do infrastruktury a vybavení více než poloviny organizací bylo v posledních deseti letech investováno méně než 10 mil., tři organizace neobdržely v posledních 10 letech dokonce žádnou investiční finanční podporu.
- Nedostatečné kapacity odboru na komunikaci s aktéry a marketing.
- Nedostatečná informovanost kulturních profesionálů a aktérů kultury v území o možnostech podpory jak na krajské, tak na státní úrovni.
- Systémově neukotvená role kraje v oblasti podpory rozvoje kvalitní architektury a urbanismu v území.

Umění
plánovat.
Společně.